

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2008/09:16

Stenografiska
uppteckningar
2008/09:16

Fredagen den 12 december

1 § Jordbruk och fiske

Jordbruksminister Eskil Erlandsson

Återrapport från ministerrådsmöte den 18–20 november 2008

Återrapport från ministerrådsmöte den 28 november 2008

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 18 och 19 november 2008

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna till denna termins sista EU-nämndssammanträde, kanske sista ska jag säga med tanke på att det franska ordförandeskapet har flera veckor kvar, men det är i alla fall det sista ordinarie inplanerade sammanträdet.

Jag hälsar jordbruksministern och hans medarbetare välkomna. Innan vi går in på hans punkter ska jag anmäla lite ditt och datt. Vi har haft tre skriftliga samråd sedan sist om terroristlistan, om Atalantainsatsen utanför Somalias kust och om luftfartssäkerhet, Easa. Det ska anmälas så att det står i protokollet och kommer in i rullorna, men ni har redan haft åsikter om det. Vi gav stöd till regeringen och var överens allihop om det.

Sedan ska jag säga att vi skulle vilja justera beslutsprotokoll från statsministersrådet i onsdags och från sammanträdet i går och lägga det sist på agendan. Jag vill säga det nu så att ni har en sportslig chans att titta på dem innan vi kommer till justeringspunkten. Ni kan invända då om ni inte tycker att det är möjligt ännu, men det skulle vi vilja lägga till på justeringspunkten.

Det är extra Ekofinmöte den 18 december. Vi håller på att reda ut inom presidiet hur vi förfar med detta, men vi utgår från att vi samråder i skrift och inte behöver samlas till sammanträde i den här formen. Som ni ser är presidiet lite annorlunda i dag, men Billy Gustafsson och jag kommer sedan med Susanne Eberstein att under hand försöka reda ut detta, men vi utgår från att det blir skriftligt samråd och att det i dag är sista mötet i den här formen.

Det finns tre sorters A-punktslistor i dag, en med jordbrukspunkter, en med Epscopunkter och en med allt möjligt, och den med allt möjligt tar vi sist på Epscosamrådet.

Vi ska börja med två återrapporter. Som ni vet är jordbruksrådet mycket aktivt denna höst och har haft två möten sedan sist, den 18–20 november och den 28 november. Från båda dessa är det återrapporter

utsända, men jag ger ordet till jordbruksministern om han vill kommentera dem.

Anf. 2 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Tack för möjligheten. Jag svarar jättegärna på frågor om sådana finns från nämndens ledamöter.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte finnas några frågor, och då kan vi lägga återrapporterna till handlingarna.

Vi går in på information och samråd inför rådsmötet den 18 och 19 december.

Jordbruksministern var i miljö- och jordbruksutskottet i går och informerade inför rådets möte. Sedan går vi in på punkt 3 om grönbok om jordbruksprodukters kvalitet. Här ska det hållas en riktlinjedebatt. Miljö- och jordbruksutskottet har antagit ett utlåtande om frågan i tisdags, den 9 december. Där fanns det en majoritet i en viss riktning som är dokumenterad och distribuerad. Mot denna reserverade sig s, v och mp. I frågan informerades nämnden den 24 oktober.

Anf. 4 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Kommissionens grönbok på temat kvalitetsproduktion inom jordbrukssektorn publicerades den 15 oktober. Grönboken innehåller inga förslag från kommissionen utan är ett diskussionsunderlag där kommissionen begär in synpunkter på olika aspekter på temat kvalitet. Exempel på sådana aspekter är grundläggande livsmedelslagstiftning, EU:s existerande kvalitetsindikatorer, EU:s handelsnormer, ekologisk märkning samt kvalitetssäkringssystem på EU-nivå såväl som på privat nivå. Jag för min del välkomnar kommissionens initiativ på det här området.

Anf. 5 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag måste säga att vi inte vet så mycket om det här, men eftersom vi har haft en avvikande mening tidigare följer vi fortsatt självklart upp den avvikande meningen.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat till vårt protokoll.

Anf. 7 JACOB JOHNSON (v):

Jag vill komplettera med att även vi kvarstår i vår avvikande mening i utskottet om grönboken. Det handlar om att det ska förordnas om obligatorisk ursprungsmärkning inom EU. Sedan kan man i den allmänna texten om övergripande principer ta upp att i den här kvaliteten ingår en allmän miljö kvalitet, att vi ska tänka på de konsekvenser som matproduktion och så vidare har för miljön och för klimatet.

Som sagt har vi avvikande mening vad gäller ursprungsmärkningen.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Då är också det noterat.

Anf. 9 TINA EHN (mp):

Jag vill instämma i det som Jacob Johnson sade om hänsyn till miljön och ansluta mig till den avvikande mening som vi har haft om den obligatoriska ursprungsmärkningen.

2008/09:16
12 december

Anf. 10 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Bara ett konstaterande: Det vi ska göra på rådet är första steget i en mycket lång process där många av de frågor som nu har varit uppe säkert kommer att diskuteras. Men vi är inte där ännu.

Anf. 11 CHRISTINA AXELSSON (s):

Det är därför det är så viktigt att vi redan nu talar om vår avvikande mening så att ministern kan ta med sig det och föra fram att det här vill man från Sveriges riksdag, och att ministern hör vad vi säger.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Då är de avvikande meningarna noterade. Men jag finner ändå att vi har stöd för regeringens redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 4 om förslag till förordning om tillämpning av en annan förordning med mera. På ren svenska skulle man kunna kalla det för en fråga om klordoppad kyckling. Den frågan var i nämnden den 4 juli då det fanns en enig majoritet för regeringens ståndpunkt. Sedan ströks frågan från rådet. Det här säger jag i detalj för att påminna nämnden om att vad vi tycker är redan ganska klarlagt. Det vi nu ska fråga jordbruksministern särskilt är om det har hänt något nytt eller om det har förändrats på någon punkt sedan vi pratade om frågan senast.

Anf. 13 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Vi kommer att kvarstå och bekräfta vårt tidigare ställningstagande i det här ärendet, innebärande att kemisk dekontaminering inte ska tillåtas. Vi stöder alltså ordförandeskapets förslag till beslut om att avvisa kommissionens förslag i det här avseendet.

Bara för er information kan jag säga att bakgrunden till vårt ställningstagande är att vi anser att livsmedel ska produceras på ett sådant sätt att god hygien i varje länk i livsmedelskedjan upprätthålls och att risker ska hanteras och elimineras under processens gång. Det är en grundläggande princip, tycker vi, och borde vara så också i EU:s livsmedelslagstiftning. Det har vi gjort mycket tydligt i det hygienpaket som trädde i kraft 2006.

Anf. 14 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag vill bara fråga hur beslut om det här tas. Är det enhällighet det ska vara, eller är det kvalificerad majoritet och vad har vi för chanser att faktiskt sätta stopp för de här klordoppade kycklingarna?

Anf. 15 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det är kvalificerad majoritet som gäller i beslutsfattandet. Efter vad vi vet är det bara ett land så här långt som inte kommer att godkänna

beslutet. Det innebär att beslutet kommer att bli enligt ordförandeskapets förslag.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Alla länder utom ett tycker alltså som vi?

Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ja.

Anf. 18 TINA EHN (mp):

Vi hade det här uppe i miljö- och jordbruksutskottet i går. Jag vill gärna påpeka en sak som jag påpekat tidigare och där jag vet att jordbruksministern delar uppfattning med mig. Det gäller antibiotikaresistens som sprider ut sig på jorden. Om man tillåter kemisk dekontaminering finns det en risk. Det uttalas i underlaget för att gynna antibiotikaresistensutvecklingen, vilket jag tycker är otroligt viktigt.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Det låter som om vi är överens även i dag om att stödja regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Punkt 5 handlar om import av livsmedel med mera, säkerhet och iakttagande av gemenskapsregler. Den här frågan är ny och underlaget är utsänt.

Anf. 20 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Frankrike har under sitt ordförandeskap haft importfrågorna som ett av de prioriterade områdena och därför föreslagit rådsslutsatser i ämnet. Dessa har redan förhandlats i den så kallade särskilda jordbrukskommittén. De svenska ståndpunkterna har tagits in i texten. Formuleringarna tycker vi nu är något mer neutrala i problembeskrivningen och tydligare vad beträffar riskanalysen. Hänvisning till nytt importpaket har tagits bort, och stöd till kvalitetsuppbyggnad i tredjeland har inkluderats på bland annat svenskt initiativ. Även avsnittet om konkurrenssituationen och det internationella regelverket är nu acceptabelt från svensk ståndpunkt och för svenskt vidkommande.

Som slutsatserna nu är utformade rekommenderas kommissionen att göra studier över dels de ekonomiska konsekvenserna och skillnaden i standarder mellan länder, dels hur metoder och förutsättningar för produktion ska lyftas fram på ett bättre sätt och slutligen hur det internationella regelverket och EU:s legitima faktorer på ett bättre sätt kan interagera. Eftersom rådsslutsatserna redan är förhandlade och medlemsstaterna kan acceptera dessa kommer frågan förmodligen på ministerrådet att tas upp som en så kallad falsk B-punkt.

Anf. 21 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag vet inte om jag har förstått allting i det här ärendet eftersom det underlag som vi har fått är på engelska. Därför dristar jag mig till att fråga med tanke på det som har hänt i Irland i fråga om dioxin i fläskkött och nötkött. Det är importerade produkter, så jag förutsätter att det är från tredjeland.

Det är viktigt att man har ett bra kontrollsystem. Därför är jag lite förvånad över den svenska ståndpunkten. Där står att Sverige anser att den franska kritiken mot EU:s kontrollsystem och reglering är överdriven.

Är det inte viktigt att ha kontroller på både det som finns inom EU-länderna och det som kommer från utanför EU-länderna? Jag förstår inte alls hur regeringen kan inta en sådan ståndpunkt.

När kommer regleringen på svenska?

Anf. 22 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Angående kontroller kan vi notera när det gäller de senaste skandalerna med dioxin i irländskt kött och fläskkött att det är viktigt att ha en sammanhållen kontrollmekanism för såväl varor på den inre marknaden som importerade varor, vilket är Sveriges huvudlinje. Problemen finns vid produktion både i och utanför EU. Det övergripande målet måste vara att uppnå så säkra produkter som möjligt för konsumenterna oavsett ursprung. Därför bör EU inte bryta ut ett enskilt importregelverk. Det är viktigt med kontroller både inom EU och vad beträffar importerade produkter till unionen.

Anf. 23 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Jag vill uppmuntra ministern till att driva den svenska linjen. I underlagsmaterialet kan vi rätt tydligt se det franska ordförandeskapets försök att få in lite nya regler i detta. Det handlar inte speciellt mycket om konsumentssäkerhet utan det handlar om ren protektionism, att stänga ute andra länder.

Vi är starka frihandelsvänner, och det är oerhört viktigt att vi står upp för den delen. Det är en väl avvägd position som den svenska regeringen har, och jag vill varmt rekommendera att driva den hårt.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag ska först ställa en fråga själv om den rättsliga grunden. Jag skulle politiskt instämma i det jordbruksministern sade, nämligen att Frankrike verkar uppenbarligen ha drivit just importfrågor. Protektionism kan vi tala om oss emellan här. Nu hamnar det i protokollet, men det är okej, det är en ganska allsvensk ståndpunkt.

Vad är den rättsliga grunden för att hitta på detta? Det stod i regeringens underlag till oss att det inte verkade finnas någon sådan, utan det här är ett ordförandeskapsinitiativ. Mot den bakgrunden undrar jag om jordbruksministern kan bedöma det frihandelsvänliga läget i rådet i övrigt. Är det Frankrike enskilt som driver frågan i den här riktningen, eller är det ett gäng som gör det och några svenskar och briter som försöker hålla emot?

Anf. 25 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru ordförande! Det hade varit klädsamt om den svenska ståndpunkten hade varit i linje med vad vi hörde från Moderaterna alldeles nyss. Här står det bara att kontrollen är överdriven. Då får man genast intrycket att man inte tycker om någon kontroll.

Jag kan också tycka att det är bra med frihandel och att det naturligtvis ska vara en kontroll så att konsumenterna kan handla säkert i butikerna.

Ministern svarade inte heller på min andra fråga om när rådsslutsatserna kommer på svenska med tanke på den rättsliga grunden.

Anf. 26 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Tack till Bengt-Anders Johansson för det stöd som visas.

Det är viktigt att vi ställer samma krav på importerade såväl som inom unionen producerade produkter. Vi ska ha samma kontrollmekanismer.

Från början var det franska initiativet riktat mot importerade produkter i protektionistiskt syfte. Låt oss inte glömma detta. Man vill alltså dra ned på kontrollen, säkerheten, för konsumenter inom unionen.

Jag pratar om att vi ska ha samma höga nivåer och standard oavsett om köttet kommer från tredjeland eller är producerat inom unionen.

Vad beträffar rådsprocessen är det riktigt att det är en sådan. Det kräver enhällighet. Vi som står på vår sida, UK, Danmark och Sverige, har tillsammans drivit frågan där den är i dag. Utan denna starka minoritets inverkan hade vi säkert haft andra slutsatser, eller möjligen, eftersom det kräver enhällighet, inga slutsatser över huvud taget.

Frankrike har alltså beskrivit problemet på ett sätt som gör att man vill skydda den produktion som vi har inom unionen. Det kan vi inte acceptera. De skrivningarna har vi fått bort, och det är jag glad över.

Vad beträffar den svenska versionen av materialet, lovar vi att den ska skickas över så fort den finns tillgänglig.

Anf. 27 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru ordförande! Jag vill också framföra stöd till regeringen och jordbruksministern i frågan. Jag tycker att det är viktigt att vi ser helheten eftersom vi har ett tvärvillkor som ställer höga krav på våra jordbrukare. Sedan riskerar de hårda krav vi ställer på produktionen att försvinna i nästa led eller ledet därefter. Det möjliggör tyvärr de skandaler som dyker upp titt som tätt. Jag skulle önska att arbetet går i den riktning som Sverige bedriver i dag vad gäller livsmedelskontroll och kontroll över jordbrukarna och brukarna. Jag vill uttrycka mitt stöd och önskan att protektionismen suddas ut på sikt.

Anf. 28 ORDFÖRANDE:

Sammanfattningsvis finner jag en majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Punkt 6 om förslag till förordning om 2009 års fiskemöjligheter med mera. Här har det varit överläggning i sakfrågan i miljö- och jordbruksutskottet i går då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från v och mp. Det är som vanligt så att vi inte kan förbjuda någon att få ordet, jag kommer att lämna ordet fritt alldeles strax, men jag vill vädja om respekt för miljö- och jordbruksutskottets arbete i går med jordbruksministern där Sveriges riksdags ståndpunkt i frågan fastslogs. Den finns också med i utskicket och finns protokollförd. Frågan är ny i nämnden.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Vill v och mp behålla sina avvikande meningar även i vårt protokoll?

Ja.

Då finner jag i övrigt majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från v och mp.

Punkt 7, Övriga frågor. Där står det enligt mina noteringar två frågor, dels WTO, dels dioxin och Irland.

Vi börjar med den vanliga frågan: Har det hänt något i WTO-förhandlingarna?

Anf. 31 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordföranden för förhandlingsgruppen för jordbruk respektive industrivaror distribuerade den 6 december reviderade förhandlingstexter. Texterna har mottagits relativt väl av förhandlingsparterna. USA tycks dock ha störst problem med utsikterna att komma överens före årets slut. Jordbrukstexten sätter tryck på USA att reformera jordbruksstödet, inkluderande bomullsstödet, samtidigt som USA anser att förhandlingarna inte leder till tillräckligt stora marknadsöppningar för amerikanska varor vad gäller både jordbruks- och industrivaror.

Vi ska också notera att Indiens verkliga vilja är svårtolkad. Tanken finns att sammankalla ministrarna till Genève den 13–15 december. Denna tanke är inte längre aktuell. Men WTO:s generaldirektör Lamy ser som en eventuell möjlighet att kalla till ett ministermöte den 17–19 december, alltså samtidigt som vi har jordbruksråd.

Om så sker är helt beroende av utfallet av den här veckans konsultationer, som pågår för fullt.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen i den punkten. Vi har en övrig fråga om dioxinet.

Anf. 33 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Vi förväntar oss en information från Irland. Jag har inte fått något underlagsmaterial att distribuera eller ta ställning till.

Anf. 34 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Är det känt vilka ekonomiska effekter detta kan få för Irland? Finns det några sådana beräkningar gjorda? Det började med grisarna, och nu är även nötkreaturen drabbade eftersom de till viss del får samma foder.

Anf. 35 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Vad jag känner till finns ingen dokumentation än om befarade ekonomiska konsekvenser. Men det är att konstatera att Irland är ett jättestort exportland av kött, till del också stort vad gäller fläsk, men mest vad beträffar kött. Den marknadspåverkan som den här typen av skandaler kan ha är svårbedömd i det läge vi är nu, men att det har en påverkan torde stå utom allt tvivel. Eftersom produktionen är stor i det landet och

därmed viktig för landsbygden, för primärföretagaren och för förädlingsindustrin kan man tänka sig att det kommer att påverka Irlands ekonomi relativt påtagligt.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Därmed tackar vi för informationen även i den frågan.

Då har vi att behandla listan över jordbruks-A-punkter. Den ligger på bordet. Det är ett antal olika strafffullar mot Indien, kan jag konstatera lite surt. De är väl framförhandlade och klara, antar jag. Har någon några frågor om någon av A-punkterna? Nej. Då finner jag stöd för regeringens ståndpunkt i dessa ärenden.

Då är vi klara med samrådet inför jordbruksministerrådet, men jag ber jordbruksministern sitta kvar av två skäl. Först ska jag ställa en övrig fråga till jordbruksministern själv. Har han en känsla i dag för om det blir något rådsmöte den 12 januari? Det skulle kräva att vi träffas här den 9 januari. Vi har hört rykten om att ni har bestämt er för att inte ha något möte.

Anf. 37 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det vi vet nu tyder på att det inte blir något möte. Nämnden känner till den mängd ärenden som vi behandlar och att det kan komma upp frågor. Datumet ligger kvar, och det är inte formellt avlyst än, men vad vi vet tyder allt på att det inte blir något den 12 januari.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Då vet ledamöterna det. Det är, liksom i augusti, att ni kan fira jul och så vidare, bara vi kan vara 17 runt bordet den 9 januari om det skulle behövas. Det är frihet med ansvar i övrigt.

Jag skulle vilja ta upp nämndens övriga fråga. I dag är det inte bara årets sista nämnd för vår del utan kanske också den allra sista för Sven Gunnar Persson. Han lämnar nämnden och även riksdagen till årsskiftet. Jag börjar gråta redan nu. Jag är jätteblödig!

Vi har kollat upp Sven Gunnar lite. Vi kommer att återkomma till honom i särskild ordning nästa vecka. Det förvånade mig lite att Sven Gunnar är näst intill debutant i nämnden. Han har suttit här bara sedan oktober 2006. Det förvånade mig eftersom Sven Gunnar har visat sådan enorm förhandlingsrutin och enorma sakkunskaper, inte bara i miljö- och jordbruksfrågor. Det är kul att vi sitter i den här konstellationen just nu. Det här har ändå varit ditt primära fält. Jag vill för nämndens del – jag hoppas att jag talar för oss alla – tacka dig mycket för dina insatser i nämnden hittills. Så får vi hoppas att vi träffas i diverse konstellationer. Vi har säkert extramöten kvar också. Tack så hemskt mycket och god jul.

Anf. 39 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Jag vill naturligtvis passa på tillfället att nu, innan jag för sista gången reser mig från stolen och Désirée Pethrus Engström tar min plats för de ärenden som kommer, tacka nämnden för den här tiden. Det har varit oerhört spännande med ett brett kunskapssökande och informationsutbud. Man får göra ställningstaganden på en mängd områden när man

sitter här. Det är den klart mest spännande nämnden, eller utskottet i riksdagen.

Jag vill tacka värderade kolleger från alla partier vid bordet, presidiet som sköter detta på ett alldeles utmärkt sätt och inte minst kansliet. Man blir gravt imponerad av det arbete som ni lägger ned för att få fram material.

Tack också till alla de ministrar som passerar revy, både i utskott och här i nämnden. Inte minst ett tack till jordbruksministern som råkar sitta här nu och som med engagemang och intresse driver arbetet inom EU. Miljö och jordbruk har ju varit mina huvudområden.

Ett stort tack för den här tiden. Det har varit jättespännande och intressant. Ni har alla lärt mig mycket.

(Applåder)

Anf. 40 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Jag vill gripa tillfället och instämma i vad ordföranden sade till Sven Gunnar men också önska nämnden och nämndens kansli en riktigt god jul och ett gott nytt år. Jag gör det genom att uttrycka – nu menar jag vad jag säger – att det är så jättetrevligt att komma till nämnden och ha den här öppna, frimodiga och trevliga dialogen. Ibland finner vi varandra, om vi inte gör det har vi trevligt ändå. Så tycker jag att det ska fungera i en öppen och fri debatt och diskussion i en demokrati.

Ha nu en riktigt god jul.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Då är vi klara med punkt 1 på föredragningslistan. Alla som vill krama om Sven Gunnar har en hel vecka på sig att göra det.

Vi har mycket framför oss på nämnden. Vi ska börja med Epscofrågorna.

Vi är lite tidiga. Om det inte har kommit någon minister blir det kram- och bullpaus en stund.

2008/09:16
12 december

2 § Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (hälso- och sjukvård)

Socialminister Göran Hägglund

Återrapport från informellt ministermöte den 8 och 9 september 2008

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 16 och 17 december 2008

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar socialminister Göran Hägglund och hans medarbetare välkomna.

Vi ska prata om sociala frågor i ganska vid mening på Epscorådet eftersom Göran Hägglund även föredrar statsrådet Maria Larssons frågor i dag.

Först på dagordningen står återrapport från det informella ministermötet den 8 och 9 september.

Anf. 43 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Det är en återrapport från ett informellt hälsoministermöte den 8 och 9 september i Angers i Frankrike. Temat för mötet var hälsosäkerhet. Maria Larsson ledde den svenska delegationen.

Vid mötet genomförde man en övning där de närvarande ministrarna via knappar fick besvara ett antal frågor om hur de skulle agera i olika situationer. Man spelade upp ett par scenarier. Det första rörde ett begränsat utbrott av gula febern. Det andra rörde ett omfattande utbrott av ett sarsliknande virus.

Efter det förde man en diskussion som ordförandeskapet hade förberett där ett stort antal medlemsstater stödde fortsatta ansträngningar för att klargöra rollfördelningen mellan olika institutioner. Vad är ECDC:s uppgift? Vad är kommissionens uppgift i ett sådant här läge? Vad är hälsosäkerhetskommitténs uppgift? Vilket ansvar kan sägas ligga på medlemsstaterna?

Ordförandeskapet sammanfattade diskussionen och lyfte fram behovet av ytterligare koordinering på EU-nivå och på global nivå och att man fortsätter arbetet med klargörande av rollfördelning. Man lyfte också fram frågan om lagring av antivirala läkemedel och behovet av att stärka den tvärssektoriella beredskapen på området där det behövs ytterligare ansträngningar.

Man tänker sig att det på Epscomötet den 16 december ska antas rådsslutsatser på det här temat.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger rapporten till handlingarna och tackar för informationen.

Vi går nu in på information och samråd inför det kommande ministerrådsmötet.

Det är ett bamseråd med alla möjliga sorters frågor. Vi behandlar dem i nummer- och statsrådsordning. Det är ganska enkelt med Göran Hägglund i början. Det är hans frågor vi börjar med.

Vi har först punkt 3 om förslag till direktiv om patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård.

Frågan är säkert välbekant för de flesta ledamöter, men rent tekniskt är det första gången vi behandlar den i EU-nämnden. Socialutskottet har informerats i frågan den 4 december, men frågan har alltså inte i sak behandlats i detalj i Sveriges riksdag förut.

Vi har fått massor av underlag i två omgångar. Det vi ska titta särskilt på är lägesrapporten och frågorna inför den riktlinjedebatt som nu ska avhållas på rådet.

Anf. 45 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Inledningsvis kan jag påminna om att ett viktigt syfte med direktivet är att kodifiera EG-domstolens rättspraxis om att patienter har rätt till ersättning för vård som genomförs i andra EU-länder.

En av våra vägledande principer är förstås att rättspraxis måste respekteras i direktivet, annars riskerar vi att öppna ett nytt spår för vård i andra EU-länder via EG-domstolen. Det måste vi ta fasta på och se till så det byggs in i regelverket.

Direktivet föreslås vidare ställa ett antal krav på EU-ländernas hälso- och sjukvårdssystem och initiera ett antal områden för samarbete mellan EU-länderna i hälso- och sjukvårdsfrågorna.

Förhandlingar om patientrörlighetsdirektivet har pågått under hösten i rådsarbetsgruppen för hälsofrågor. Det franska ordförandeskapet har inriktat sig på de kapitel som behandlar frågor för framtida samarbete mellan EU-länderna. Det har nu lämnats till nästa ordförandeskap.

Ordförandeskapet har ställt samman en framstegsrapport som ska lämnas till Epscorådet. Vid rådsmötet ska det också hållas en riktlinjedebatt, som ordföranden sade.

Vad har hänt? Ordförandeskapet har med stöd av en stor majoritet av medlemsstaterna föreslagit ganska omfattande förändringar av kommissionens förslag. Sveriges förslag om att ta bort bindande detaljerade krav om kvalitets- och säkerhetsnormer i vården har fått stort stöd och tagits ombord av ordförandeskapet. Förslaget utformades med hänsyn till medlemsländernas kompetens över hälso- och sjukvården och förstås subsidiaritetsprincipen.

Ett stort antal medlemsstater vill ha fullständig kontroll över vilka behandlingar som ska ersättas av patientens hemland. Sverige har en delvis annorlunda syn. Den baseras på EG-domstolens rättspraxis – alltså att ta fasta på vad den har sagt – men också på att det är fördelaktigt för patienten om vårdmetoder som inte används, till exempel i Sverige, ersätts om de bara är vedertagna inom internationell medicinsk vetenskap. Det är ett grundläggande kriterium.

Ett stort antal medlemsstater vill närmast villkorslöst kunna införa förhandstillstånd för sjukhusvård. Sverige tycker inte att det är i enlighet med domstolens rättspraxis. Den säger att man inte omotiverat ska kunna införa förhandstillstånd. Förhandstillstånd är i dagsläget ett omotiverat hinder för patienternas fria rörlighet med tanke på de väldigt begränsade patientflöden som det är fråga om.

Många medlemsstater ser ett stort behov av förhandstillstånd för sjukhusvård. Vi hoppas att vi ska kunna åstadkomma en konstruktiv kompromiss också i den frågan.

Samtliga medlemsstater har uttalat sig mot den EU-lista på specialistvård som ska upprättas av kommissionen.

För det fortsatta arbetet ska medbestämmande med Europaparlamentet gälla. Rådet och parlamentet måste vara överens. Rapportören John Bowis har lagt fram ett utkast till betänkande som är mer patientrörlighetsvänligt, eller hur vi nu ska uttrycka det, än vad rådsmajoriteten är. Utskottet som tar in yttranden från andra utskott ska rösta om det betänkandet i mars nästa år. Parlamentet väntas anta ett första yttrande i april.

Det kan bli en uppgift för det svenska ordförandeskapet att förhandla fram ett första beslut i rådet, eftersom Europaparlamentets yttrande då har kommit och kommissionens svar på det yttrandet.

Förslagets ekonomiska konsekvenser analyseras löpande under förhandlingarna. Det rör sig i första hand om kostnader för ökad information till patienterna så att de vet vad de kan få och på vilka villkor, inklusive de nationella kontaktpunkterna. Det handlar också om de olika samarbeten som initieras genom direktivet, det som rör e-hälsa till exempel, erkännande av recept, referensnätverk, nätverk för utvärdering av medicinteknik, och så vidare.

Vi är fortfarande ganska tidigt i processen. Det är svårt att uttala sig om några kostnader i det här sammanhanget.

Vi har fått ett antal frågor från ordförandeskapet som man ber oss att besvara. De rör bara en liten del av helheten. Ska domstolens rättspraxis kodifieras som helhet i direktivet? Det tycker vi naturligtvis. De frågar: Vad bör målet vara för samordningen mellan det här direktivet och förordning 883? De frågar också vilka styrmedel vi tänker oss att man ska kunna använda. Det var den andra frågan. Den tredje frågan handlar om vilken typ av information som patienterna ska kunna få, till exempel när det gäller kvalitet och säkerhet. Det var nog bara tre frågor, fast jag sade fyra.

Anf. 46 MARINA PETTERSSON (s):

Tack för redovisningen! Det här kommer att bli en riktlinjedebatt. Vi vill inför den från Socialdemokraterna redovisa vårt upplägg och våra synpunkter. Jag kommer att uppta lite tid här. Det är fyra saker som vi tar upp inför behandlingen av det här förslaget.

Självklart är det utmärkt att människor har en möjlighet att få vård inom hela EU. Det underlättar rörligheten och samarbetet. Det är dock viktigt att människor vet vad som gäller, om vården ersätts av hemlandet eller inte.

Det är viktigt att vården är säker och att den som är sjuk inte ska behöva ligga ute med stora belopp i väntan på domstolsutslag. Det var den socialdemokratiska regeringen som under 2005 aktualiserade frågan i ministerrådet om att reglera villkoren för patienternas rörlighet i ett direktiv i stället för enbart rättsfall i domstolen.

Patienter som kommer från ett annat medlemsland ska behandlas på samma sätt som patienter från det egna landet. Behoven ska styra prioriteringen. Den av riksdagen beslutade prioriteringsordningen ska gälla alla patienter i den svenska vården. Det får inte skapas gräddfiler för patienter från ett annat medlemsland. Behoven ska styra, inte nationaliteten.

När det gäller medlemslänternas rätt att införa krav på förhandstillstånd som gäller i dag måste detta säkerställas. De skäl som föreslås, försvagad ekonomisk balans, planeringen med mera, kan accepteras om

det klargörs att det är medlemslandet självt som avgör om något av dessa skäl för att införa förhandstillstånd finns.

Det är viktigt att det inte krävs någon detaljerad bevisföring från medlemsstatens sida. Sjukvård är ett nationellt ansvar. Det är viktigt att landets egen bedömning av sitt sjukvårdssystem inte kan överprövas av domstolen.

Bakgrunden till att det nu finns ett förslag om ett patientrörlighetsdirektiv är att i kommissionens ursprungliga förslag till tjänstedirektiv var även sjukvården reglerad som en tjänst bland andra. Det var många medlemsländer och en majoritet i parlamentet som motsatte sig detta, då sjukvård inte bör behandlas som en tjänst bland andra.

Vården bör i stället regleras utifrån sjuka människors rätt och deras behov, inte utifrån värdföretagens rättigheter på en marknad. Därför är det direkt olämpligt att i den svenska ståndpunkten ha med ett resonemang om att detta patientrörlighetsdirektiv gynnar en del av den svenska tjänstesektorn. Det resonemanget hör inte hemma i diskussionen om detta direktiv.

Med det anförda, det här redovisade upplägget från oss socialdemokrater, har vi en avvikande mening i förhållande till regeringens upplägg.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Då är det noterat. Möjligen ska jag släppa in socialministern direkt efter ett så här pass matigt inlägg. Som jag sade inledningsvis behandlas frågan för första gången i riksdagen i dag. Det är inte alls min roll att recensera socialutskottets arbete. Men om jag hade suttit där hade jag tyckt att det var en jätteviktig fråga som vi borde ha pratat allvar om under hösten som har gått. Det kan jag bara konstatera som ledamot och politiskt intresserad.

Anf. 48 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Jag vet inte om jag lyckades fänga alla fyra punkterna. Information är naturligtvis av central betydelse. Det berörde jag också. Vi ska veta som patienter eller potentiella patienter precis vad det är som gäller. Det är otroligt viktigt, inte minst när det gäller säkerhetsfrågor.

När det handlar om prioriteringar har jag ingen annan uppfattning än den som har redovisats.

När det gäller förhandstillstånd har vi hävdats att för att det inte ska användas som en obstruktion mot det som redovisas ska man kunna motivera det. Det kan vara så att ett land, om man tänker sig teoretiskt, får ett dramatiskt utflöde av patienter. Då kan det finnas skäl under vissa omständigheter att man bromsar det, likaså om man får ett dramatiskt inflöde av patienter. Vår uppfattning är att det ska kunna motiveras varför man gör på ett visst sätt.

Värdföretag påverkas inte direkt i det här förslaget, men de påverkas naturligtvis indirekt i någon mening. I det här sammanhanget tror jag inte att vi behöver bråka om just den frågan. Min grundläggande inställning är att vi är framstående på det här området. Här finns utomordentliga möjligheter att erbjuda export av tjänster i den meningen att människor kommer hit och får vård i vårt land. Det förutsätter att vi förbättrar tillgängligheten, men vi har mycket vård att erbjuda av väldigt hög kvalitet.

2008/09:16
12 december

Med det sagt tror jag ändå inte att det innebär något problem i just det här sammanhanget.

Det är min grundläggande uppfattning att vi på det här området kan dra nytta av de stora investeringar som vi som skattebetalare och medborgare har gjort under en lång följd av år när vi byggt upp en kvalificerad hälso- och sjukvård. Det ger en del möjligheter för framtiden, om vi använder det på ett klokt sätt.

Anf. 49 EVA OLOFSSON (v):

Det här en viktig fråga, som ordföranden sade. Själva grunden vill vi ta upp från Vänsterpartiet. Vi ser att det finns lite kopplingar till den diskussion man hade om ett tjänstedirektiv där sjukvården skulle vara en tjänst eller handelsvara bland andra. Det är något som vi i allra högsta grad motsätter oss. Därför tycker jag att det vore väldigt bra om man plockade bort skrivningen om att det öppnar möjligheter för en privat tjänstesektor.

I fördragsbasen för det här direktivet finns artikel 95 som syftar till harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning för att uppnå den inre marknaden och artikel 152 om folkhälsa. Vi tycker för vår del att den inre marknadens harmonisering inte har med hälsa och sjukvårdssystemen att göra. Det är det som gäller folkhälsa som är relevant.

Vi ser att det här riskerar att öppna för ett systemskifte mot en mer kundorienterad vårdmarknad där människors behov av hälso- och sjukvård inte är det som styr i första hand. Hälso- och sjukvården är en nationell fråga. Vi ska kunna planera den utifrån en prioriteringsordning som riksdagen har beslutat om. Vi tycker att man ska ha rätt att begära förhandsbesked. Det ska varje land kunna bestämma med egna motiv. Det ska inte bedömas i EU om de motiven är tillräckliga.

En fråga som vi har funderat över och som jag vet finns i remissvaren är multiresistenta bakterier och vad det kan komma att innebära. Vad jag har kunnat se och förstått har det inte tagits upp tillräckligt mycket när det gäller det här direktivet. Man kan öka spridningen. Vad innebär det om man får med sig det hem till Sverige och den svenska sjukvården?

Vi ser också en risk för att rörligheten inte kan användas lika mycket av alla patientgrupper. Det togs upp att man får ligga ute med pengar. Det är väldigt olika med det, vet vi. Yngre och friskare som kan ligga ute med pengar, som lätt kan skaffa sig information och annat, kommer att på ett helt annat sätt kunna använda sig av en sådan här rörlighet än äldre multisjuka patienter, svårt psykiskt sjuka patienter eller mer kroniska patientgrupper. Vi är rädda för att man skapar en ojämlikhet här.

Vi kan också säga att det finns en ojämlikhet mellan länderna. Om man har en hälso- och sjukvård som i sig kostar eller är betydligt större och man till exempel utför den i ett land som har en betydligt lägre levnadsstandard i stället för i ett land med högre, är det nog väldigt få från de länderna som kan använda sig av detta, men att det möjligtvis kan gå åt andra hållet. Man kan även inom EU bygga en ojämlikhet.

Det var detta jag ville säga. Vi tycker att det är alldeles nödvändigt att länderna ska ha rätt att ha förhandsbesked och att det inte ska kunna överprövas av EU. Annars blir det ingen nationell hälso- och sjukvårdsfråga, utan då bygger man in en överstatlighet i det hela.

Anf. 50 ULF HOLM (mp):

Jag kan hålla med ordföranden om att den här diskussionen först borde föras i ansvarigt utskott och inte bara här. Men nu är läget som det är, tydligen.

Socialministern har tagit upp väldigt viktiga frågor. Jag tycker också att Socialdemokraterna med sina fyra punkter har pekat ut några väldigt viktiga saker som vi bör tänka på och ha med i diskussionen på riktlinjedebatten på ministerrådsmötet. Det gäller framför allt att sjukvården är ett nationellt ansvar och att det inte ska kunna överprövas av EG-domstolen.

Informationsfrågan är viktig. Om jag läser regeringens preliminära ståndpunkt ser jag att det står lite oklart: Samtidigt som medlemsländernas ansvar för att organisera och ge hälso- och sjukvård respekteras. Ordet "respekteras" är ett väldigt svagt ord för mig i det sammanhanget om det är en fråga som ligger inom nationell kompetens och inte tillhör EU-området.

Jag ska inte förlänga debatten jättemycket. Eftersom det är en riktlinjedebatt vet kanske inte ministern riktigt vad andra länder tycker om förslaget. Jag har för mig att det i faktapromemorian stod någonting om att det var flera länder som hade skarpa invändningar. Frågan är om det har förändrat sig sedan man skrev fakta-PM:et i augusti, om jag inte minns fel. Det kan ha förändrats lite.

Vi är nog också på den här punkten inne på en avvikande mening. Slutligen är jag ytterst tveksam till att man ska använda artikel 95 i fördraget. Ministern bör kolla upp om det verkligen är i överensstämmelse med den svenska ståndpunkten.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Jag satt just och undrade om inte också Eva Olofsson lutade åt en avvikande mening. Det var onekligen kritiska delar i ditt inlägg. Det bekräftar du nu att Vänsterpartiet har.

Anf. 52 JAN R ANDERSSON (m):

Jag vill inledningsvis börja med att ge regeringen stöd för det presenterade upplägget.

Nu är detta en inriktningsdebatt. Därför har jag några frågor om det. Såsom vi väl känner till är det många länder som har synpunkter just på detta. I den här speciella frågan ska också avgörandet ske tillsammans med parlamentet genom ett sambeslut.

Du talade om olika former av kompromisser. Detta läge, som är en riktlinjedebatt, är kanske inte det första läget att börja kompromissa men kanske att lämna öppningar. Det är i förhållande till presenterade ståndpunkter som har uttryckts av parlamentets rapportör. Det handlar om vilka möjligheter som finns till framtida kompromisser, inte nutida, vilka öppningar som man kan göra och vilka möjligheter som socialministern ser komma framåt för Sveriges del i denna fråga.

Anf. 53 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Vi börjar först med Eva Olofssons frågor. Jag håller med om att det här verkligen inte är vilken vara eller tjänst som helst. Det är någonting som i allt väsentligt är en fråga för den nationella nivån. Där finns det

inga tveksamheter. Det är en gemensam ståndpunkt som alla medlemsstater har.

Vi har en situation där människor rör sig lite över nationsgränser på ett lite annat sätt än vad man gjorde för 50 år sedan. Det måste vi också förhålla oss till. Vi måste säkerställa att man kan få vård över nationsgränser även i ett sådant sammanhang.

Det är också viktigt att påminna om domstolens utslag. Vi kan inte bara bortse från detta eftersom det är vad som kommer att gälla. Är det så att vi inte reglerar som politiker är det andra som bestämmer åt oss. Då blir det kanske inte riktigt så som vi skulle vilja i varje del. Därför är det angeläget att politiken tar kommandot och lägger fast hur det bör vara. Det är också fastslaget att det är en tjänst på den inre marknaden. Det går inte att bortse ifrån.

När det gäller multiresistens är det helt rätt att detta är ett bekymmer som finns i vårt land. Men det finns inte minst i länder längre söderut. Där behöver vi arbeta väldigt mycket tillsammans. Därför har det också för den nuvarande trion varit en prioriterad fråga. För det svenska kommande ordförandeskapet kommer detta att vara mycket centralt. Den här diskussionen har också förts tidigare inom ramen för Epscorådet.

Sedan gäller det Ulf Holms fråga om nationell kompetens respekteras. Jag tycker att "respekteras" i det här sammanhanget är starkt. Detta är vad som gäller, och det ifrågasätts egentligen inte. Det gäller att hitta praktiska lösningar på frågor som uppstår när människor rör sig över nationsgränser.

Jan R Andersson talade om Sverige och parlamentet. Det är också en viktig diskussion här. Vi har i sikte ett ordförandeskap andra halvåret nästa år. Det kan vara så att vi kommer att landa den här frågan i ett första beslut. Då gäller det att vi agerar på ett sådant sätt att vi inte kliver ifrån våra grundläggande ståndpunkter. Men vi måste ändå agera på ett sådant sätt att vi har möjligheter att vara sammanjämkande på sluttampen.

Det är viktigt att vi kan ta ned det till beslut. Då finns det mycket som talar för att det tidsmässigt kommer att vara på det sättet att Sverige kommer att vara i centrum i det sammanhanget. Vi upplever att parlamentet och vi ligger ganska nära varandra. Där bör vi ha ett samarbete men också försöka ha öppenheten som gör att vi kan knyta ihop det under ordförandeskapet.

Är det något ytterligare som jag borde ha sagt här? Det var en fråga om andra medlemsländers uppfattning. Positionerna är ungefär på samma sätt som tidigare. Vi kan inte se några stora rörelser. Om jag uttrycker det lite polemiskt handlar det väldigt mycket om vaktsläende om system och ur min utgångspunkt för lite tänkande på patienten. Jag har som min idé att framför allt värna patienten, vilket är lite udda i det här sammanhanget.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Det sista är bara att beklaga.

Anf. 55 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Fru ordförande! Jag tycker att regeringens ståndpunkt är väldigt bra. Det är bra att den fria rörligheten även finns på det här området. Det kan

gynna framför allt många kvinnor. Det är bra att kvalitetsfrågorna och kompetensfrågorna kommer att lyftas upp men också att det finns ett ökat fokus på patientens behov och säkerhet och att vi får det reglerat här.

Jag har två frågor som ministern kanske kunde förklara lite mer om. Det gäller listan som ska finnas som en del länder slåss för. Det finns både positivt och negativt att ha en lista. Det är negativt att man förhindrar viss rörlighet. Det kan också finnas en negativ följd att man får påverkansfaktorer på kommissionen när det gäller vilka som ska upp på listan, och så vidare. Det blir inte patienten som har makten i sin hand. Det gäller lite grann hur listan ska fungera.

Sedan gäller det informationen till patienten. Det som har varit uppe här tidigare är viktiga frågor om patientens rättigheter. Det står om nationella kontaktpunkter för information. Hur går det till? Vem är egentligen ansvarig för informationen till patienten?

Anf. 56 MARINA PETTERSSON (s):

Jag skulle vilja fråga ministern om vårdmetoder som inte görs här hemma ska kunna göras och ersättas och hur det förändras från det ursprungliga förslaget.

Anf. 57 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Förlåt. Jag uppfattade inte frågan. Jag ber om ursäkt.

Anf. 58 MARINA PETTERSSON (s):

Ministern nämnde att vårdmetoder som inte görs här hemma ska kunna göras och ersättas. Vilken skillnad är det från det ursprungliga förslaget? Det är väl en ändring där.

Anf. 59 EVA OLOFSSON (v):

Vi behöver inte slåss om vem som värnar patienten. Vi har våra synpunkter utifrån att vi vill värna en jämlik tillgänglig sjukvård efter behov.

Jag tänkte fråga vad Göran Hägglunds synpunkt är på förhandstillstånden. Det var många andra länder som ville ha det väldigt tydligt. Det har kommit synpunkter från Sveriges Kommuner och Landsting om att det som var förslagen i direktivet skulle ställa till problem i den svenska hälso- och sjukvården.

Jag läste TCO:s remissvar. Där har man lyft fram att man är mycket mjukare än EG-domstolens rättspraxis när det gäller förhandssystemen i direktiven. Jag undrar var regeringen egentligen står här. Är man beredd att skärpa detta och inte lämna över så att det nästan blir en friskolefråga, det vill säga att länderna måste bevisa väldigt mycket innan det gäller?

Det finns också diskussioner om det som är sjukhusvård och det som är i den mer öppna vården. Där har remissinstanser framför synpunkter att det ser väldigt olika ut i olika länder. Det ändras över tiden. Hälso- och sjukvård som inte ges på sjukhus där man är över natten kan också vara väldigt kvalificerad och kostsam. Tycker ministern att det är relevant att göra den uppdelning som görs i direktivet?

Anf. 60 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Désirée Pethrus Engström hade först två frågor om listan. Där har det möjligen ändrat sig så tillvida att det inte är något medlemsland som vill ha listor. Det här handlar om medlemsstaternas kompetens. Det förefaller kunna bli så.

När det gäller kontaktpunkter finns nog en del. Det bestäms nationellt. För Sveriges del skulle man kunna tänka sig att det blev landstingen, Försäkringskassan eller så. Där kan man tänka sig olika modeller. Det får bestämmas vad som är ändamålsenligt i varje enskilt land. Man kunde tänka sig att bygga upp en särskild myndighet för det. Men det kanske inte är så praktiskt. Man kan i stället lägga det på någon instans som redan existerar.

Sedan var det Marina Petterssons fråga om vårdmetoder. Där har ordförandeskapet stramat åt och vill bara att det är de som praktiseras i hemlandet. Det kan vara viktigt att säga.

Vi har haft synpunkter på att det finns en skrivning med att man stannar över natt på sjukhus. Det har vi tyckt vara en omodern och inflexibel ordning.

Vi vet att vi i Sverige ibland har få vårdplatser. Vi tycker att det ibland finns för få. En del av den utveckling som har gjort att vi i dag har färre vårdplatser än tidigare är att vi använder helt andra metoder som gör att vi som patienter många gånger kan gå hem direkt utan att stanna kvar på sjukhuset.

Det är ett enormt värde att den utvecklingen fortsätter så långt det är lämpligt ur patientsynvinkel.

Nu har jag säkert missat något.

Anf. 61 EVA OLOFSSON (v):

Jag frågade om förhandsbesked.

Anf. 62 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Kan du fylla på där?

Anf. 63 Departementssekreterare THOMAS ALLVIN:

Frågan rörde vår position om förhandstillstånd.

Det är riktigt att Sveriges Kommuner och Landsting med flera hävdar att förhandstillstånd är ett viktigt instrument. Men i den här frågan anser vi ändå att man måste ta hänsyn till EG-domstolens rättspraxis och EG-rättsliga principer. Domstolen har slagit fast att förhandstillstånd är ett hinder för den fria rörligheten EG-rättsligt sett. Hinder för den fria rörligheten måste kunna motiveras på något sätt EG-rättsligt. Det är så vi ser det. Därför ser vi problem i att i ett direktiv slå fast att ett visst hinder för den fria rörligheten alltid är motiverat oavsett förutsättningarna och omständigheterna i den enskilda situationen, oavsett hur det ser ut i just det landet med det patientutflöde man har i en viss situation.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Jag vill ställa en fråga själv apropå det som socialministern själv tog upp. Jag har också reagerat på kravet på att stanna över natt. Är det någonting socialministern tänker ta upp i riktlinjedebatten också? Det är

mycket riktigt så att det vore dumt att konservera ett system med gamla, ineffektiva och dyra behandlingsmetoder. Till exempel knäoperationer, där det tyvärr är mycket vårdköer, går numera ofta att göra med titthål, och man kan åka hem tidigare. Sådant ska uppmuntras snarare än att man driver utvecklingen åt fel håll.

2008/09:16
12 december

Anf. 65 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag tänkte på det senaste som vi fick redogjort för, att man inte kräver några förhandsbesked, att det är ett hinder för fria rörligheten och att man har möjlighet att göra något även om man har andra metoder. Jag undrar: Då är det alltså fritt fram – jag tänkte på Désirées fråga om kvinnor och att det här kan betyda mycket för kvinnor. Det kommer alltså att betyda till exempel att kvinnor från Irland kan åka till England eller Sverige och göra abort? Innebär det att vi svenskar som får en whiplashskada kan åka till Tyskland och bli stelopererade, eftersom vi har andra metoder i Sverige och så vidare? Det där med de olika metoderna är borta, om jag har fattat ministern rätt.

Anf. 66 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Frågan om att stanna över natt har vi drivit och kommer att fortsätta att driva. Detta är som sagt omodernt och blir ett system som inte skapar den flexibilitet som fordras. Det riskerar att bli ett hinder för en utveckling som ur patientsynvinkel måste betraktas som väldigt positiv.

Svaret på den sista frågan är att det inte är på det viset. Är det så att Irland självt har en lagstiftning som är snäv när det gäller aborter, om vi tar det som exempel, och den behandlingen inte tillåts på Irland kan man inte åka till ett annat land och utföra den och få det ersatt av det egna landet. Behandlingen måste vara godkänd i det egna landet.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Det här är som sagt en första riktningen-debatt. Vi har säkert anledning att återkomma i den här frågan, som socialministern så riktigt påpekade.

Vad gäller riktlinjedebatten finner jag sammanfattningsvis att vi har stöd för regeringens här redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga, men noterar avvikande meningar enligt de motiveringar som har gjorts från s, v och mp.

Punkt 4 är en informationspunkt om en EU-satsning avseende sällsynta sjukdomar. Är det någonting särskilt att säga om den?

Anf. 68 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru ordförande! Kommissionen har presenterat ett förslag till rådsrekommendationer och tillhörande meddelande om en EU-satsning avseende sällsynta sjukdomar. Detta kom den 11 november i år.

Det huvudsakliga syftet med rekommendationen är att förbättra patienternas möjligheter att få lämplig diagnos, information och vård i rätt tid. Förslaget föregicks av ett öppet samråd under hösten 2007 och vintern 2008. Förslaget har presenterats av kommissionen i hälsorådsarbetsgruppen den 27 november. Förhandlingarna inleddes i hälsorådsarbetsgruppen den 4 december. Vid Corepermötet den 27 november beslutades

att inhämta synpunkter från Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén. På tisdag kommer kommissionen att presentera sitt förslag för hälsoministrarna, och därefter ges möjlighet till åsiktsutbyte om detta. Om jag ska säga något i sammanhanget om vår position preliminärt får jag säga att frågan naturligtvis fortsatt är under beredning, men vi är preliminärt positiva till kommissionens förslag.

Sedan handlar det om ett förslag om att upprätta en nationell handlingsplan på området. Vi säger att vi är positiva till det men att man måste ta hänsyn till respektive lands hälso- och sjukvårdssystem. Vi behöver titta närmare på hur sådant skulle kunna genomföras. Det förefaller för övrigt som att jag kan inte säga varje men i varje fall många medlemsstater har välkomnat kommissionens initiativ under de inledande rådsförhandlingarna.

Det har funnits viss kritik. Det handlar om upprättande av en nationell handlingsplan och EU-riktlinjer om screening, där bland annat Tyskland också har kommenterat handlingsplanerna. Man säger att det här är en fråga som bör hanteras utifrån etiska överväganden och utifrån de principer som gäller i de nationella hälso- och sjukvårdssystemen.

Många länder har understrukt vikten av gemenskapssatsningar som ska bygga på existerande system, vilka är kompletterande och inte bygger upp nya strukturer vid sidan om. Det förefaller vara en klok position.

Anf. 69 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Det är en bra ståndpunkt som regeringen framför. Jag har en fråga. Vissa av de sällsynta sjukdomarna innebär oerhört stora kostnader. Jag vet att vi har haft några fall där det har varit stora behandlingskostnader. Frågan är om det har funnits någon diskussion om hur man skulle kunna ha någon gemensam finansiering inom EU för den här typen av sjukdomar, som kanske kostar väldigt mycket att behandla?

Anf. 70 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Inte mig veterligt. Det är nog så att alla utgår från att det här hanteras på nationell botten och utifrån de prioriteringar man gör i varje enskilt land. Det som Désirée Pethrus Engström tar upp är ett bekymmer. Vi har i Sverige ett system där det finns vissa diagnoser där vi gör särskilda insatser. Men för de allra mesta är det här någonting som hanteras inom ramen för landstingens egen verksamhet.

Anf. 71 MARINA PETTERSSON (s):

Jag har en undran. I de underlag jag har sett har jag tolkat in att alla EU:s medborgare med sällsynta diagnoser ska ha rätt att få tillgång till vård, diagnos, behandling och de här särskilda läkemedlen, som oftast också är dyra. Jag funderar på hur ministern ställer sig med tanke på det svar han gav på föregående fråga.

Anf. 72 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Frågan är: Medför det faktum att man föreslår att fastslå vissa rättigheter för de här patientgrupperna att det blir gemensam finansiering? Svaret är nej. Det finns inga sådana propåer. Ur patientens synpunkt vill

man slå fast vissa rättigheter. När det gäller dem som har olyckan att drabbas av någonting som är väldigt sällsynt, kanske också extremt kostsamt att behandla, säger man att patienten måste ha rätt att få sina behov tillgodosedda. Men man säger inte att det är gemensam finansiering av detta. Det är någonting som hanteras på nationell nivå.

2008/09:16
12 december

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Skälet till att vi sitter och viskar så mycket här framme är att det är en gränsdragningsfråga. Rent tekniskt är det en informationspunkt, eftersom rådet inte ska besluta. Men eftersom rådet, som socialministern säger, ändå ska börja prata om frågan och regeringen ändå har en preliminär position, skulle jag vilja säga att jag sammanfattningsvis finner att det finns en majoritet för att fortsätta arbetet med den inriktning som regeringen här har redovisat. Det är det allra mjukaste vi kan göra utan att inte göra någonting alls. Nu har vi berört frågan lite lätt, eftersom den sedan tar fast form fortare än vi anar. Kan vi göra så? Ja. Det verkar vi vara överens om.

Hälsosäkerhet är punkt 5. Den är ny i nämnden efter att ha kommit i gång på det informella mötet i somras. Underlag är utsänt. Nu väntas beslut om slutsatser.

Anf. 74 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru ordförande! Det franska ordförandeskapet har hälsosäkerhet som en prioriterad fråga under sitt ordförandeskap. Hälsoministrarna ägnade hela det informella ministerrådet i september åt just den frågan.

Den viktiga och centrala frågan i det här sammanhanget är hur vi på gemenskapsnivå bäst ska förbereda oss för och hantera hälsohot. Ordförandeskapet har tagit fram slutsatser som understryker vikten av att bygga upp bra gemenskapssystem för att samarbetet ska bli effektivt. Kommissionen uppmanas att ta fram en rapport om dagens system samt att analysera behovet av bättre koordinering. Det var det jag nämnde inledningsvis om det här spelet hade genomförts vid tidigare möte. Om man finner det lämpligt kan kommissionen också ta fram lagstiftningsförslag på området.

Medlemsstaterna uppmanas att fördjupa samarbetet och ge sitt stöd till det arbete som utförs av ECDC, den europeiska myndigheten för förebyggande och kontroll av sjukdomar, och även kommissionen. Slutsatserna har förhandlats fram i arbetsgrupp i rådet, och Sverige har under förhandlingarna lämnat synpunkter. Vi tänker oss att ställa oss bakom slutsatserna. Det finns inga kvarstående frågor att lösa ut vid det kommande ministerrådet.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Jag finner en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 6, Folkhälsostategier med mera, Alzheimer i synnerhet. Jag ska i sammanhanget nämna att frågan just här inom det sociala är ny i nämnden, men vi har tidigare ställt oss bakom regeringens position i förhållande till slutsatser om forskning på detta. Det gjorde vi med forskningsminister Lars Leijonborg.

Anf. 76 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Om nu någon minns det.

Frankrike har under sitt ordförandeskap prioriterat frågan om Alzheimers sjukdom och arrangerar den 30 och 31 oktober en konferens på temat Europa mot Alzheimers sjukdom. Sverige deltog inom ramen för triosamarbetet i förberedelsearbetet, och Maria Larsson höll som särskilt inbjuden ett anförande vid den här konferensen.

Ett förslag till rådsslutsatser har samtidigt diskuterats. De kommer att antas av ministrarna på Epescorådet. Sverige stöder slutsatserna som bland annat lyfter fram den ökande belastning som Alzheimers sjukdom kommer att innebära för EU i takt med att befolkningen blir äldre och äldre. Slutsatserna uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att öka kvaliteten i vården till drabbade och ge stöd till de drabbades anhöriga. Vidare uppmanar slutsatserna kommissionen att återkomma med initiativ i frågan under 2009. Frankrike, Tjeckien och Sverige lyfter under sina respektive ordförandeskap inom ramen för triosamarbetet fram frågor rörande Europas åldrande befolkning under det gemensamma temat *healthy, active and dignified ageing*. Sverige fullföljer satsningen genom en konferens, *Conference on healthy and dignified ageing*, som vi kommer att ha under vår ordförandetid.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att vi har majoritet för regeringens ståndpunkt.

Sedan kommer sysselsättnings- och socialpolitiska frågor, men de föredras av Littorin, Husmark Pehrsson och Sabuni. Sedan är det Övriga frågor kvar. Jag ska inte säga att vi har fruktansvärt mycket övriga frågor, men fyra sidor är det. De är bara informationspunkter. Det är inte så bara, men det är inte skarpa förhandlingar och beslut. Det vet ni. Såvitt jag förstår är det till och med det första l:et. Det står två l på vår lapp. Men på allt fram till l står det Hägglund, och det gäller möjligtvis ytterligare en punkt på slutet om sociala tjänster i allmänhetens intresse.

Men det mesta fram till l står det alltså Hägglund på. Underlag är utsänt.

Anf. 78 MARINA PETTERSSON (s):

Jag har en fråga. Det gäller sociala tjänster i allmänhetens intresse.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Ja, det var väl en Hägglundsk punkt. Det handlar alltså om sysselsättning och socialpolitik under punkt r.ii på näst sista sidan.

Anf. 80 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Frågan är om det inte är Cristina Husmark Pehrssons punkt.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Ja, det vet ju regeringen bäst, så att säga.

Anf. 82 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Då säger jag med myndigare stämma: Det är Cristina Husmark Pehrssons punkt!

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Regeringen har fördelat arbetet så att det är Cristina Husmark Pehrsson's fråga. Då tar vi den med henne, för hon kommer strax!

2008/09:16
12 december

Anf. 84 KARIN PILSÄTER (fp):

Jag har däremot en fråga på övrig fråga 1, och den gäller översynen av föräldraledigheten.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Det här är en slamkrypare till. Det finns två punkter 1, av en anledning som jag inte alls känner till. Den som berör gravida, nyförlösta, ammande med flera bereds av statsrådet Sabuni, som också kommer om en liten stund.

Anf. 86 KARIN PILSÄTER (fp):

Då återkommer jag på den punkten.

Anf. 87 MARINA PETTERSSON (s):

På s. 23 i den kommenterade dagordningen här står det Maria Larsson. Då vill jag fråga om punkten om sociala tjänster i allmänhetens intresse.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

På min s. 23 står det nästan bara om tobak...

Det är så här: Frågan om sociala tjänster i allmänhetens intresse bereds av Cristina Husmark Pehrsson. Vill Marina Pettersson ställa någon fråga till Göran Hägglund i någon av frågorna som bereds och föredras av Göran Hägglund? Det står Maria Larsson på frågan om sociala tjänster i allmänhetens intresse, men om regeringen säger att den föredras av Cristina Husmark Pehrsson får vi finna oss i det. Så är det. Har Marina Pettersson då någon fråga till Göran Hägglund? Nej. Någon annan ledamot som har det? Nej.

Därmed är vi väl i princip klara med Göran Hägglund för i dag. Det är inte någon av A-punkterna i Epscorådet som han eller någon av ledamöterna vill beröra?

Då tackar vi Göran Hägglund med medarbetare för i dag. Vi önskar trevlig helg och lycka till på rådet!

3 § Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (socialförsäkring)

Statsrådet Cristina Husmark Pehrsson

Återrapport från ministerrådsmöte den 2 oktober 2008

Återrapport från informellt ministermöte den 16 oktober 2008

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 16 och 17 december 2008

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Välkommen säger vi till socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson.

Först backar vi ur den blå agendan till den gula, för där står det om återrapporter från två tidigare ministerrådsmöten som berör Cristina Husmark Pehrsson. Dels har det varit rådsmöte den 2 oktober, dels informellt ministermöte den 16 oktober. Det har vi fått rapporter om förut. Vi ger ordet till statsrådet om hon vill berätta något om dessa möten. Varsågod.

Anf. 90 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru ordförande! Den 2 oktober i år träffades EU:s social- och arbetsmarknadsministrar för ett möte med Epscorådet. Sveriges delegation leddes av statsekreterarna Eva Uddén Sonnegård från Arbetsmarknadsdepartementet och Christer Hallerby från Integrations- och jämställdhetsdepartementet. Vid mötet fattades följande beslut på det sociala området.

Man beslutade om en allmän riktlinje om de två återstående kapitlen i förslaget till förordning om tillämpningen av förordning nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Kapitlen avser reglerna för arbetsskada och arbetssjukdom, diverse tillämpningsregler och regler för tillämpningsförförordningens ikraftträdande. Man beslutade även att utse år 2010 till Europaåret för att bekämpa fattigdom och social utestängning.

Beslutet fattades gemensamt av rådet och Europaparlamentet, som förväntas godkänna beslutet utan ytterligare diskussion.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen och lägger den till handlingarna.

Då ska vi gå tillbaka till information och samråd inför det kommande rådet om sysselsättning och socialpolitik.

Anf. 92 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru ordförande! Jag har en återrapportering till. Jag tar den också.

Det handlar om återrapportering från det informella ministermötet om fattigdom och social utslagning den 16 oktober 2008 i Marseille i Frankrike.

I samband med den sjunde rundabordskonferensen om fattigdom och social utslagning arrangerade det franska ordförandeskapet ett informellt ministermöte på samma tema. Mötet ägde rum den 16 oktober i Marseille i Frankrike. Vård för mötet var högkommissionär Martin Hirsch. Då statsrådet Maria Larsson inte hade möjlighet att delta vid mötet representerades den svenska regeringen vid mötet av politiskt sakkunnige Ulrik

Lindgren. Temat för mötet var kommissionens förslag till en strategi om *active inclusion* och det fortsatta arbetet på EU-nivå för att bekämpa fattigdom.

Under diskussionen framkom att kommissionens förslag om en strategi om *active inclusion* har ett brett stöd bland medlemsstaterna. Sverige och flera andra medlemsstater betonade fördelen av att den integrerar flera olika politikområden i en sammanhållen strategi. I övrigt redogjorde medlemsstaternas representanter för nationella exempel på olika sätt som man arbetar med fattigdomsbekämpning på.

Frågan om att sätta kvantitativa mål för fattigdomsbekämpning på nationell nivå diskuterades också. I dessa diskussioner uttryckte några medlemsstater, däribland Sverige, tveksamheter inför ett sådant arbets-sätt.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi även den till handlingarna och tackar för informationen.

Vi går tillbaka till samrådet inför det kommande rådet om bland annat socialpolitik, för att uttrycka det enkelt.

Uppdelningen är sådan att rubriken Sysselsättning och socialpolitik föredras i princip i sin helhet av statsrådet Littorin till och med punkt 11. Men punkterna 12, 13 och 14 är de Husmark Pehrssonska beslutspunkterna.

Jag kan säga, vad gäller samtliga dessa, att alla tre har varit föremål för överläggningar i socialförsäkringsutskottet så sent som i går. Det innebär alltså att riksdagens ståndpunkt i förhållande till regeringens ståndpunkt är dokumenterad och fastslagen i går. Nämnden får naturligtvis göra vad den vill åt det, till exempel förhålla sig till det som har hänt sedan dess i förhandlingshänseende. Man får också gärna markera om man vill och så. Men jag vill verkligen vädja om respekt för socialförsäkringsutskottet, eftersom det var så sent som i går.

Detta gäller bland annat punkt 12, som vi går in på nu. Det är en beslutspunkt angående samordning av de sociala trygghetssystemen. Den frågan har varit i nämnden senast den 26 september, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Vid överläggningarna i socialförsäkringsutskottet i går, där frågan också har varit flera gånger, fanns det stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från s, v och mp.

Anf. 94 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru ordförande! Jag har vid flera tillfällen tidigare berättat för nämnden om rådets förhandlingar om en tillämpningsförfordning till den nya förordningen 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, som rådet antog den 29 april 2004.

Vår målsättning är att dessa båda förordningar ska kunna träda i kraft den 1 januari 2010 och att ett gemensamt, elektroniskt datasystem för tillämpningen av förordningarna ska införas senast 24 månader efter ikraftträdandet.

I nuläget är utsikterna goda för att vi ska lyckas med detta. Under det franska ordförandeskapet har rådet behandlat de sista avsnitten av tillämpningsförfordningen, och Europaparlamentet har gjort en första läsning och lämnat sina ändringsförslag till rådet.

2008/09:16
12 december

Vid Epscorådets möte den 28 december kommer ministrarna att anta en gemensam ståndpunkt med anledning av Europaparlamentets ändringsförslag. Enligt de förslag till ståndpunkt som rådet ska behandla antas 145 av de 162 ändringar som Europaparlamentet föreslår.

De flesta av parlamentets förslag innebär förtydliganden av texten och angivande av mer detaljerade tidsgränser för myndigheternas kommunikation. De förslag som rådet inte har kunnat anta anses redan ha tagits till vara på annat sätt i förordningen, eller så innebär förslaget att reglerna går utöver vad som var nödvändigt för att uppnå målet med förordningen. Som exempel kan anges att Europaparlamentet föreslår förkortade tider för medlemsstaternas ömsesidiga reglering av förordningar för sjukvård som har erhållits under vistelse i annan medlemsstat. Rådet har emellertid funnit att man redan introducerat vissa skarpare regler för reglering av fordringar mellan institutioner för sjukvårdskostnader genom att införa bestämmelser om dröjsmålsränta och avbetalningar.

Enligt rådets förslag ska dessa regler dessutom utvärderas inom fyra år efter det att förordningen har trätt i kraft. Det är viktigt att påpeka att den enskilde försäkrade inte är berörd av denna hantering av betalning mellan myndigheter.

Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom förslaget till rådets gemensamma ståndpunkt med anledning av Europaparlamentets ändringsförslag.

Anf. 95 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru ordförande! Det här förslaget har vi ju haft uppe här förut. Det är ganska mycket teknikaliteter i det här förslaget. Jag tycker att det visserligen är bra att man stärker människors rättigheter när de jobbar i ett annat land och får möjlighet till vård. Det handlar ju mycket om arbets-skador, försäkringar och vad som händer och sker.

Jag trodde att punkt 7 d på den blå agendan egentligen också var en punkt som Husmark Pehrsson hade behandlat. Det handlar om ett yttrande från kommittén för socialt skydd om förstärkning av den öppna samordningsmetoden. Där står att läsa i andra stycket att det är viktigt att samordna och att samordnat utföra politiken för motverkande av fattigdom och social utestängning och för reformering och modernisering av de sociala trygghetssystemen samtidigt som skillnaderna mellan medlemsstaterna respekteras...

(ORDFÖRANDEN: Förlåt, men den punkten kommer att föredras av Sven Otto Littorin här, även om Cristina Husmark Pehrsson är ansvarigt statsråd.)

Absolut! Det är bara det att detta utgör underlag för vår argumentation och vår ståndpunkt.

Vi är nämligen oroliga för att en förstärkt samordning också kan leda till en harmonisering också av trygghetssystemen. Man säger att medlemsstaterna ska respekteras. Det är ganska svagt, egentligen. Vi tycker ju att socialförsäkringssystemen ska vara en nationell angelägenhet. Även när man samordnar myndigheter emellan är vi lite oroad över den utveckling som sker.

Vi har väl en ganska svag avvikande mening, kan man säga, men samtidigt är den väldigt principiellt viktig. Vi tycker att man i de svenska ståndpunkterna borde poängtera mer att detta är nationella frågor, även om vi självklart kan samarbeta om detta på mellanstatlig nivå.

Jag tror egentligen att vi är överens om detta, men vi vill ändå poängtera i en avvikande mening att det är viktigt att de här frågorna fortsätter att vara nationella angelägenheter och att vi ser en risk för att utökad och förstärkt samordning kan leda till att man börjar harmonisera mer och mer.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Detta framgår nu även i detta protokoll, liksom i protokoll från socialförsäkringsutskottet. Jag vill då bara fråga: Anser Socialdemokraterna att regeringen ska agera på något annat sätt i rådet? Det är ju det vi ska ta ställning till här och i så fall anmäla avvikande mening till.

Anf. 97 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Precis. Det står ingenting om det i den svenska ståndpunkten. Man ställer sig bakom det som rådet kommit fram till. Därav tycker vi att man borde poängtera ytterligare att det är viktigt att det här är en nationell angelägenhet. Vi vill alltså kvarstå med en avvikande mening.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Då är det noterat.

Anf. 99 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Det här debatterades i utskottet i går och det har väl inte hänt så mycket förhandlingsmässigt, utan vi står kvar vid den avvikande mening som vi har tillsammans med s och v.

Anf. 100 EVA OLOFSSON (v):

Vår avvikande mening kvarstår också.

Anf. 101 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Jag har ingenting att tillägga mer än att jag sade att Sverige står bakom att socialförsäkringen är en nationell lagstiftning. Det finns ingen tvekan på den punkten.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp.

Punkt 13 handlar om förordning angående samordning av sociala trygghetssystem och fastställande av innehållet i bilagorna. Den punkten var också uppe i socialförsäkringsutskottet i går med samma majoritetsläge, det vill säga ett stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från s, v och mp. Den behandlades också i nämnden senast den 4 juni 2008 då det fanns ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt.

Anf. 103 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru ordförande! Vid rådsmötet kommer ministrarna även att ta ställning till innehållet i vissa bilagor till den nya förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen som det inte var möjligt att fastställa vid den tidpunkt då förordningen antogs. De är fråga om bilagorna II om tillämpliga bilaterala konventioner, bilaga X om särskilda icke-avgiftsfinansierade kontantförmåner och bilaga XI om särskilda regler för tillämpning av enskilda medlemsstaters lagstiftning. Dessutom har bilagorna kompletterats i förhållande till de nya medlemsstaterna.

Under det franska ordförandeskapet har rådet slutförhandlat förslaget till innehåll i dessa bilagor, och Europaparlamentet har samtidigt lämnat synpunkter på förslaget efter en första läsning.

Enligt förslaget till ståndpunkt kommer rådet att acceptera 69 av Europaparlamentets 77 ändringsförslag. En fråga där rådet inte kunnat uppnå enighet är förslaget att ge gränsarbetares familjemedlemmar samma rätt till sjukvård i arbetslandet som arbetstagaren själv har. I förordningens bilaga III har fem medlemsstater angett att de begränsar familjemedlemmars rätt till vårdförmåner i arbetslandet. Enligt Europaparlamentets förslag ska dessa undantag strykas.

Då Finland och Danmark tillhör de medlemsstater som vill behålla sina anteckningar i bilagan har även Sverige antagit denna ståndpunkt för att undvika obalans i kostnaderna för vård i dessa länder.

Den ståndpunkt som ministrarna ska ta ställning till vid rådet innehåller en kompromisslösning som innebär att bilaga III ska utvärderas fem år efter ikraftträdandet av förordning 883/2004. Lösningen innebär även att vissa medlemsstater accepterar förslaget om likabehandling av gränsångares familjemedlemmar vid förordningens ikraftträdande medan andra medlemsstater, däribland Sverige, Danmark och Finland, kan acceptera förslaget först efter en utvärdering fem år senare.

Övriga förändringar i bilagorna berör pensionsberäkningar och övergångsregler avseende tillhörigheten till en medlemsstats försäkring som enligt reglerna i förordning 1408/71 har begränsats till tio år. Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom antagandet av den föreslagna ståndpunkten.

Anf. 104 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Frågan behandlades i utskottet i går. Jag förstod inte om det har hänt någonting sedan i går, men jag tror inte det. Vi står kvar vid vår avvikande mening. Jag har dock en fråga. Det var en kompromiss, men ministern sade aldrig om alla nu kommer att ställa upp på den kompromissen. Det var mycket om hur vissa medlemsstater har agerat, men kommer alla att rösta för den här kompromissen?

Anf. 105 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru ordförande! Vi vidhåller också vår avvikande mening på här punkten utifrån argumentationen i föregående punkt. Jag har en fråga när det gäller pensionsberäkningarna. Det ser väldigt olika ut i olika delar. Men det är också olika beskattningar i olika länder i Europa. Har man tittat någonting på detta också? Eller gäller det endast intjänad tid och så vidare?

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag har också en fråga. Jag måste erkänna att jag inte har fördjupat mig i denna bilaga III. Jag skulle kunna läsa mig fram till detta, men det har jag faktiskt inte gjort. Jag undrar vad det är för typ av familjer som undantas. Har detta någonting att göra med till exempel samkönade familjer och samkönade partners eller makars rätt till sociala förmåner som medföljande? Eller vad är det för familjer som vissa länder vill undanta?

Anf. 108 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru ordförande! När det gäller den sista frågan och pensionsberäkningar ber jag att få lämna över ordet till kanslirådet Lena Malmberg.

Anf. 109 Kanslirådet LENA MALMBERG:

När det gäller frågan om pensionerna och beräkningen handlar den lagliga grunden för samordningsreglerna om social trygghet i artikel 42 i fördraget om den fria rörligheten för arbetskraften. Det är alltså inga skattefrågor som är inblandade i detta, utan det rör enbart de sociala rättigheterna som tjänas in.

Jag kan ta ett praktiskt exempel när det gäller bilaga III och familjeförmånerna. Det har ingenting med enkönade familjer att göra, utan det har egentligen med sjukvårdsförmåner att göra. I en familj som till exempel bor i Malmö och där en familjemedlem arbetar i Danmark blir den familjemedlemmen försäkrad i Danmark i det danska systemet. Den familjemedlemmen kan då också få vård och söka vård i Danmark. Man är helt försäkrad för sjukvård och övriga förmåner i Danmark. Nu är det fråga om familjemedlemmarna som inte arbetar där ska ha samma rätt till sjukvårdsförmåner i Danmark som arbetstagaren själv. I dag kan familjemedlemmen få vårdförmåner om man blir sjuk under vistelse i Danmark, men man kan däremot inte söka planerad vård och få samma förmåner som de som är bosatta i Danmark har. Det är den delen det rör. Det är en ganska liten krets av familjemedlemmar det handlar om. Det rör ofta familjemedlemmar som inte är självständigt försäkrade i Sverige.

Anf. 110 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Jag ska bara komplettera med att svara på Ulf Holms fråga. Rådet är enigt när det gäller kompromisslösningen.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande mening s, v och mp.

Då går vi till punkt 14 angående människor som är utestängda från arbetsmarknaden. Även där var det överläggning i socialförsäkringsutskottet i går, och det fanns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening s, v och mp. Den frågan var också uppe i nämnden den 30 november 2007, om jag är rätt informerad. Det var senaste gången för vår del. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från Vänsterpartiet.

Anf. 112 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Den 3 oktober antog kommissionen en rekommendation med principer om en sammanhållen strategi för att nå de människor som är utestängda från arbetsmarknaden. Kommissionen kallar denna strategi *active inclusion*. Med denna rekommendation lämnade kommissionen även ett meddelande som sammanfattar innehållet i strategin.

Strategin består av tre delar, nämligen tillräckliga inkomststöd, inkluderande arbetsmarknader och tjänster av kvalitet.

Vid Epscorådets möte den 17 december kommer ministrarna att anta rådsslutsatser om kommissionens rekommendation. I rådsslutsatserna välkomnas rekommendationen, och medlemsstaterna ställer sig bakom målsättningen att anta nationella strategier för att inkludera de personer som står längst bort från arbetsmarknaden. Uppföljning av dessa strategier ska ske inom ramen för den årliga gemensamma rapporten om social trygghet och social integration som kommittén för social trygghet tar fram inom ramen för Lissabonstrategin.

Regeringen ser positivt på kommissionens rekommendation. Den är mycket allmänt hållen, och den handlar i allt väsentliga om att främja samverkan mellan olika politikområden för att nå de personer som befinner sig längst bort från arbetsmarknaden och som är socialt utestängda. Det bör dock framhållas att rådsslutsatserna inte innebär att kommissionens rekommendation blir bindande för medlemsstaterna.

Regeringen anser att det är mycket viktigt att det fortsatta arbetet med strategin respekterar subsidiaritetsprincipen och medlemsstaternas exklusiva kompetens på de områden som behandlas i rekommendationen. Regeringen anser med denna bakgrund att Sverige bör stödja ordförandeskapets förslag till rådsslutsats.

Anf. 113 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru ordförande! Mycket är bra i det här dokumentet. Det håller vi socialdemokrater verkligen med om. Det är ganska allmänt hållna rådsslutsatser.

I den svenska ståndpunkten står däremot att man ställer sig bakom detta och man ska införa strategier utifrån utanförskapets problematik. Vi ställde en fråga i utskottet i går om hur man definierar utanförskapet och vad som inkluderas i det. Det är viktigt att veta vad det är man ställer sig bakom. Vi fick tyvärr inget svar på det i går. Därav vår avvikande mening. Vi tänkte ge ministern en chans att definiera vad man menar med utanförskapets problematik.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

För att man ska begripa när man läser protokollet ska jag säga att samrådet i utskottet i går skedde med statssekreterare Bettina Kashefi. Socialförsäkringsministern var alltså inte själv i utskottet.

Anf. 115 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Vi framförde också en avvikande mening i utskottet i går. Det gäller begreppet utanförskap, som Magdalena Streijffert frågade om.

Generellt kan man säga att detta är rekommendationer, och rekommendationerna är allmänt hållna. Det är väl inget parti i riksdagen som är

emot fattigdomsbekämpning. Sedan är frågan hur man genomför detta på nationell nivå. Där har vi helt klart en avvikande mening när man till exempel tittar på hur regeringen i budgeten kommer till rätta med att personer står långt från arbetsmarknaden. Därför har vi en väldigt starkt avvikande mening på detta område.

Anf. 116 EVA OLOFSSON (v):

Jag fullföljer vår avvikande mening. Vi hade en egen motivering där vi ser detta som ett led i etablerandet av *flexicurity*, och vi anser att det bör avvisas av den svenska regeringen.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Det kommer med i EU-nämndens protokoll, och det går att spåra sådant om man vill det.

Anf. 118 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Fru ordförande! Regeringen har ingen fastställd definition av begreppet utanförskap, och en sådan finns inte heller på EU-nivå. Vad regeringen avser med motiveringen till denna ståndpunkt är att regeringen välkomnar att kommissionen med sina strategier om *flexicurity* och *active inclusion* har tagit ett brett grepp för att nå de personer som är utanför arbetsmarknaden fast de skulle kunna arbeta liksom för att förbättra situationen för de människor som inte kan arbeta.

Om fru ordföranden tillåter skulle jag kunna tillägga att vid ett möte som jag har haft med kommissionär Špidla har vi inför kommande EU-ordförandeskap och arbetet med en konferens på temat utanförskap på grund av sjukdom såväl som problem på arbetsmarknaden kommit fram till att vi ska samordna Sven Otto Littorins och mina ansvarsområden.

Som ett exempel kan jag nämna att jag just informerade kommissionär Špidla om vårt arbete och det beslut som har fattats i riksdagen för att ge möjligheter för personer som har en förtidspension eller sjukersättning att arbeta med fribelopp för att försöka komma tillbaka. Den delen är ganska ny i EU. Det handlar om att komma tillbaka till arbetsmarknaden varifrån de förut har varit utestängda eftersom de inte har tillåtits att komma tillbaka eller studera med sjukersättning. Jag informerade kommissionär Špidla om hela den propositionen och det betänkandet. Det handlar om båda de här gruppernas samverkan tillsammans.

Anf. 119 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru ordförande! Jag är inte riktigt nöjd med ministerns svar. Vi fullföljer vår avvikande mening här. Det är precis som Ulf Holm sade, nämligen att vi inte riktigt har samma åsikter om vad utanförskap är för någonting. Här skiljer vi oss åt, och därav vår avvikande mening.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt inför beslut i ministerrådet men noterar avvikande meningar s, v och mp.

Det var den sista Husmark Pehrssonska beslutspunkten. Enligt mina noteringar är det så att övriga punkter 17 r.i, ii och kanske iv delvis före-

2008/09:16
12 december

dras av Cristina Husmark Pehrsson. Jag finner att det inte finns någon som har något att säga om detta.

Då är vi klara med socialförsäkringsministerns punkter på den här agendan. Tack för i dag! Trevlig helg och lycka till på rådet!

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Vi säger välkommen till arbetsmarknadsminister Littorin och hans medarbetare.

Nu ska vi prata om punkt 4 på den gula agendan, det vill säga sysselsättningsfrågorna på rådet för sysselsättning med mera. Jag försöker att säga Epsco så lite som möjligt och använder ord i stället.

Vi ska först prata om det som har varit en liten stund, nämligen ministerrådsmötet den 2 oktober.

Anf. 122 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru ordförande! Epscorådets senaste möte ägde rum den 2 oktober. Från svensk sida deltog statssekreterare Eva Uddén Sonnegård tillsammans med statssekreterare Christer Hallerby.

Vid mötet i oktober gavs det en kortare redogörelse för den så kallade *flexicurity*-gruppens arbete. Den har ju fördjupat sig i och intensifierat *flexicurity*-diskussionen som koncept med fokus på konkreta exempel från länder som den här gruppen har besökt.

Kommissionen betonade vikten av deltagande från de sociala parterna och informerade om att slutrapport från gruppen skulle komma att presenteras i god tid före rådets decembermöte. Det kan parentetiskt konstateras att någon sådan slutrapport ännu inte har kommit. Vad som är god tid är antagligen en definitionsfråga.

Därefter följde en kort redogörelse för besöken i de utvalda medlemsstaterna, Sverige, Spanien, Polen, Finland och Frankrike. För ytterligare detaljer kring detta finns rapporter från de här besöken på kommissionens hemsida. Dem kan man läsa i avvaktan på den slutliga rapporten.

Även frågan om europeiska företagsråd berördes på mötet. Ordförandeskapet redogjorde för läget i de förhandlingar som pågick. Den här punkten föranledde ingen särskild diskussion på rådsmötet i oktober. Jag kommer att återkomma till den frågan under överläggningarna här i dag.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Det försöker vi också att göra, men frågor om återrapporten går bra att ställa ändå.

Anf. 124 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag skulle bara vilja ställa en fråga. Ministern sade ”sociala parter”. Jag är dåligt orienterad. Vad betyder det?

Anf. 125 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Det betyder parterna på arbetsmarknaden. Det var nog en direkt översättning av *social partners* – parterna på arbetsmarknaden.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Då var det klarlagt.

Vi tackar för informationen och lägger rapporten till handlingarna.

Vi går då tillbaka till den blå agendan för sysselsättning med mera. Från punkt 7 och en bit framåt är det sysselsättningsfrågor och ibland socialpolitiska frågor. Men som vi alltså försökte reda ut när Göran Hägglund var här har regeringen inom sig fördelat arbetet så, om jag är korrekt informerad, att hela sjoket, punkterna 7–11, föredras av arbetsmarknadsministern, även de där Cristina Husmark Pehrsson och Maria Larsson är ansvariga statsråd, till och med en där Åsa Torstensson är ansvarigt statsråd. Här och nu är det Sven Otto Littorin som är ansvarigt statsråd.

På punkt 7 är det, om jag förstår det rätt – det är verkligen en fråga – bland annat en generell diskussion och sedan beslut med mera om ett antal underpunkter. Jag skulle tro att arbetsmarknadsministern också vill lägga upp det med en allmän introduktion...

Anf. 127 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Jag tänkte nog ta allt på en gång. Det är lika bra. Är det okej?

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Vi gör så. Vi tar allt på en gång och bockar av detaljer vartefter.

Anf. 129 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Kollegerna tyckte att jag hade så lite att göra att jag därför skulle ta alltihop.

Dagordningspunkt 7, Epscorådet, innefattar flera frågor, dels ett antal yttranden och slutsatser från sysselsättningskommittén och kommittén för social trygghet som rådet ska ta ställning till. Rådet ska även ta del av en rapport, är det tänkt i alla fall, från *flexicurity*-delegationen.

Kommissionen presenterade den 26 november en ekonomisk återhämtningsplan, the European Economic Recovery Plan. Det övergripande syftet med planen är att genomföra olika strukturella reformer för att mildra den djupa avmattningen i ekonomin. EU:s sysselsättningskommitté har diskuterat kommissionens åtgärdsplan och tagit fram ett yttrande som förväntas antas av Epscorådet den 17 december. Yttrandet bygger på en enkät som sysselsättningskommittén skickade ut till medlemsstaterna i oktober. I denna ombads medlemsstaterna att svara på ett antal frågor om finanskrisens inverkan på arbetsmarknaden. Syftet var att få en bättre överblick över finanskrisens negativa inverkan på de europeiska arbetsmarknaderna.

En sammanfattning av medlemsländernas svar finns med i en bilaga till yttrandet.

Regeringen stöder yttrandet och är positiv till samordnade insatser inom EU för att dämpa de negativa effekterna av konjunkturedgången. Det är viktigt, som vi ser det, att medlemsstaterna genomför reformen i snabbare takt och använder de befintliga instrument som nu står till buds.

Det är dock fortfarande rätt oklart hur djup krisen kommer att bli eller hur länge den kommer att vara. Det är ganska uppenbart. Det vi vet är att kriser kommer och går. Det är klart att lågkonjunkturer inte får hindra oss att genomföra reformer som kanske är extra nödvändiga när läget är som

det är. Samtidigt är det klart att alla de insatser man gör även på kort sikt måste vara strukturellt riktiga.

När det kommer till den europeiska sociala agendan har EU:s kommitté för social trygghet och sysselsättningskommittén tagit fram ett gemensamt yttrande. Den förnyade sociala agendan ska gälla fram till 2010 och innehåller åtgärder för att uppnå solidaritet, tillgänglighet och lika möjligheter för EU:s medborgare. Agendan har fokus på flera och bättre jobb, ökade investeringar och utbildning samt en fortsatt kamp mot fattigdom och social utslagning.

Yttrandet lyfter även fram behovet av moderna sociala trygghetssystem och en förbättrad sjukvård.

Även vikten av att öka rörligheten för arbetstagare och studenter samt att främja gröna jobb för att minska utsläppen av koldioxid tas upp i yttrandet.

Regeringen står bakom yttrandet om den förnyade sociala agendan. Den innehåller viktiga komponenter i arbetet med att öka sysselsättningsgraden inom EU och reformera de sociala trygghetssystemen, som vi ser det.

Flexicurity är ju en fråga som vi har diskuterat flera gånger i nämnden. I februari tog kommissionen som sagt initiativ till uppdrag för *flexicurity* i syfte att ta fram förslag för hur principerna för *flexicurity* bäst kan integreras inom ramen för Lissabonstrategin. En delegation med representanter för ordförandeskapsländerna Frankrike och Slovenien, kommissionen och den europeiska arbetsmarknadens parter besökte fem medlemsstater för att se hur principerna genomfördes i de olika länderna. Förutom Sverige besökte delegation som sagt Frankrike, Finland, Polen och Spanien.

På rådsmötet den 2 oktober presenterades, som jag nämnde, uppdraget muntligen, och på rådsmötet den 17 förväntas den slutliga rapporten antas. Men vi har som sagt inte fått rapporten än. Jag vet ärligt talat inte om den här punkten kommer att vara kvar eller om den kommer att utgå. Det får vi möjligen återkomma till om jag ska vara helt ärlig.

Slutsatsen är ändå att det, med tanke på höstens ekonomiska utveckling, är viktigt att implementeringen av *flexicurity*-principerna trots allt genomförs snabbt. Det är viktigt för att alla arbetstagare på arbetsmarknaden, inte minst de personer som förlorar sina jobb, ska känna en så god trygghet man kan göra i den situation som nu råder.

Under den här dagordningspunkten ska rådet också ta ställning till ett yttrande från kommittén för social trygghet om kommissionens meddelande om att förstärka den öppna samordningsmetoden. Rådet ska också ta ställning till samma kommittés slutsatser om tillämpningen av gemenskapsrätten för sociala tjänster av allmänt intresse.

För de här två frågorna ansvarar mina kolleger från Socialdepartementet, Cristina Husmark Pehrsson och Maria Larsson, men för enkelhetens skull ska jag försöka säga några ord om de här frågorna också.

I yttrandet över kommissionens meddelande om att stärka den öppna samordningsmetoden välkomnar kommittén kommissionens initiativ. Kommittén understryker också vikten av några av de förslag och initiativ som nämns i meddelandet, som bland annat handlar om ett mer strategiskt användande av ömsesidigt lärande och ett utvecklat samarbete med kommittéer på andra politikområden.

2008/09:16
12 december

Regeringen tycker att yttrandet lyfter fram områden som är viktiga för att göra samarbetet inom ramen för den öppna samordningsmetoden mer effektivt. Därför anser regeringen att Sverige kan ställa sig bakom ett godkännande av det yttrandet.

Det bör framhållas att regeringen är angelägen om att samarbetet inom den öppna samordningsmetoden respekterar subsidiaritetsprincipen och att medlemsstaterna har en exklusiv kompetens på de områden som är föremål för det här samarbetet.

Kommitténs slutsatser om tillämpningen av gemenskapsrätten för sociala tjänster i allmänhetens intresse bygger på en rapport som har tagits fram av en undergrupp till kommittén. Slutsatsen handlar i allt väsentligt om åtgärder för att klargöra hur gemenskapsrätten ska tillämpas på sociala tjänster som är i allmänhetens intresse.

Regeringen tycker att detta är ett viktigt arbete och anser att Sverige kan ställa sig bakom ett godkännande av slutsatserna.

Om ni har några frågor som gäller just de två sistnämnda delarna har jag med mig medarbetare från Socialdepartementet som mer i detalj kan svara på de frågor som kan finnas.

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:

Eftersom vi ska försöka ge oss på att behandla allting på en gång ska jag förklara och försöka föreslå hur det här ska gå till.

Man får säga vad man vill och tycka vad man vill. Jag tänker inte gå igenom varje besök i nämnden i varje delfråga utan alla frågor har behandlats i riksdagen förut i olika varianter, ser det ut som. Men jag ska nämna var det har varit överläggningar i fackutskott. Jag förstår att vissa saker som har sagts där kommer att upprepas strax.

För att det ska framgå av protokollet vill jag nämna att det var överläggningar i arbetsmarknadsutskottet om punkt 7 b den 17 september då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s och mp. Vänsterpartiet var inte närvarande.

Om punkt d har det varit överläggningar i socialförsäkringsutskottet så sent som i går, den 11 december, då det fanns majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från s, v och mp.

På de övriga punkterna har det varit information i arbetsmarknads-, social- och socialförsäkringsutskotten i lite varierande grad. De allra flesta frågor har också varit uppe här i nämnden. Det har även den så kallade Barrosoplanen. Då har vi det med oss, och det kommer att stå i protokollet.

Anf. 131 LARS LILJA (s):

Fru ordförande! När det gäller punkt 7 a, de delar som handlar om Ekofin, har vi inte haft någon avvikande mening. Däremot kan jag rent allmänt säga att mycket av det som skrivs och sägs, och det man kan läsa sig till i de här handlingarna, är sådant som är svårt att ha så mycket avvikande mening om. Men som jag har sagt vid några tidigare tillfällen handlar det om att vi när de här vackra orden ska omsättas i praktisk handling kanske inte alltid är helt överens. Det är ju det som är grunden för de flesta av våra avvikande meningar under de här punkterna. Det är också orsaken till vår avvikande mening under punkten a.

Punkten b tar jag upp lite mer sedan, men under punkt c följer vi upp tidigare avvikande mening när det gäller *flexicurity*. Det gör vi också under punkten d. Där följer vi också upp vår tidigare avvikande mening.

De frågor som nu diskuteras under punkten b är inte helt inaktuella när det gäller socialt skydd och en ny social agenda med anledning av Stråths utredning, som vi inte har fått en stor genomgång av men som man har kunnat läsa lite grann om i nyhetsrapporteringen. Då blir man naturligtvis lite fundersam, eftersom det konstateras att det enda vi kan hävda i Sverige är avtalens miniminivåer. Man behöver inte vara alltför intelligent för att anta att det kan leda till en press nedåt om de fackliga organisationerna i Sverige bara ska kunna kräva avtalens miniminivåer för utländsk arbetskraft. Det är klart att det är något bekymmersamt. Därför är det många som har hävdat att man borde ha ett socialt protokoll som inte ställer arbetstagare mot arbetstagare.

Det har också pågått en diskussion när det gäller utstationeringsdirektivet. En del påstår att man inte kan röra det därför att det då blir Hela havet stormar. Andra säger att man visst kan öppna vissa delar av det för att hantera de här frågorna.

Vi har ju vid tidigare tillfällen velat att statsministern och EU-ministern ska ta upp frågorna om arbetstagarnas rättigheter, särskilt när vi ser framför oss den sociala oro som man kan förvänta sig med tanke på den arbetslöshetssituation som vi kan se i Europa, framför allt det närmaste året. Det har man från det hållet inte velat göra. Då blir naturligtvis min fråga om det på det här ministermötet möjligtvis kan vara dags att ta upp de här frågorna och på ett kraftfullt sätt från den svenska regeringens sida driva löntagarnas rättigheter och se till att man inte ska behöva hamna i en situation där det bara är minimivillkoren som gäller. Man måste se till att de svenska fackföreningarna verkligen har möjlighet att kontrollera de avtal som kan påstås gälla när arbetstagare kommer till Sverige för att jobba.

Jag anmäler avvikande mening under punkterna a, b och c samt har några frågor om ministern kommer att ta upp frågorna om löntagarnas rättigheter vid mötet.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Jag vill börja med att tacka Lars Lilja för att han var så tydlig om avvikande meningar. Jag kommer i alla fall att försöka uppnå att vi ska fatta *ett* beslut under den här punkten, och då är det viktigt att ni för de stenografiska uppteckningarna motiverar just vilka delar ni inte håller med om. Så det ber jag andra eventuella avvikare att göra också.

Sedan förstår jag frestelsen att prata en stund om Stråthutredningen när Sven Otto Littorin sitter här. Men jag vill bara påminna ledamöterna och arbetsmarknadsministern om hur svårt det är att dra gränsen mellan rådets arbete och inrikespolitiken. Här flyter de ihop – jag vet. Men vi försöker hålla oss till rådets diskussion angående krisens sociala konsekvenser och uppföljning av den sociala agendan. Vi försöker det allt vad vi orkar tillsammans. Jag vill bara påminna om det.

Toppmötessamråd med statsministern med flera hade vi ju både i går och i förrgår men inte nu.

Anf. 133 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru ordförande! Ja, låt mig bara snabbt kommentera Laval utan att göra det inrikespolitiskt, vilket ju är ett konststycke.

När det gäller dagordningspunkten 17 är det så att jag har blivit ombedd, efter Lavalforum som jag var med på för någon månad sedan, att informera om Lavalutredningen och därmed försöka beskriva vad den syftar till och hur den är tänkt att fungera, så den frågan kommer upp nästa vecka.

Det är ju så som Claes Stråth påpekar. Jag har precis fått utredningen, ska jag säga, så jag ska inte kommentera den i detalj. Det får vi hitta andra forum för. Men i grunden är det så att det bara är tre länder av 30 i EES-området där politiker så att säga är borta från lönebildning, där partsautonomi alltså råder. Det är tre av 30.

Det gör att det finns, som några har påpekat, ett rätt betydande behov av fortsatt information, om jag uttrycker mig försiktigt, om det som är den svenska modellen, som ju har över hundraåriga rötter med Decem-berkompromissen 1906 via kollektivavtalslagen i maj 1928 och sedan Saltsjöbadsavtalet 1938.

Det har naturligtvis varit en utgångspunkt för oss att hela tiden förfäktat detta och se till att vi motar olika typer av inskränkningar i partsautonomin i grunden. Det fortsätter att vara vår utgångspunkt. Det ska också vara min utgångspunkt när jag presenterar och pratar om detta på onsdag.

När det gäller utstationeringsdirektivet finns det säkert också andra forum för detta. Men min stora invändning mot detta, att driva frågan om en ändring i utstationeringsdirektivet, är att jag bedömer att det är som att spela rysk roulett med den svenska modellen.

När utstationeringsdirektivet antogs 1996 var det 15 medlemsstater. Nu är det 27, och jag kan säga att de länder som har tillkommit efter 1996 har väsentligen en annan inställning i grundfrågan än vad vi runt det här bordet har. Det gör att det finns, som jag ser det, två tre olika problem med att öppna utstationeringsdirektivet för omförhandling.

Det handlar om tidsaspekten. Vi ser hur arbetstidsdirektivet har tagit sju år av diskussioner innan man har nått till rådet. Det är därmed inte sagt att det passerar parlamentet, som ni vet. Risken är då betydande att vi skulle ha många många år av ett väldigt osäkert rättsläge i de här frågorna, och det skulle vara förödande, tycker jag.

Det andra är att även om man kommer till skott med en förhandling och lyckas driva förhandlingen i lås är sannolikheten absolut överhängande att vi får mer av begränsningar i partsautonomin med en sådan förhandling.

Då kan man tycka att det är politiskt handlingskraftigt att kräva en omförhandling och genomföra en omförhandling av utstationeringsdirektivet, men jag är inte beredd att spela rysk roulett med den svenska modellen.

Anf. 134 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru ordförande! Min punkt handlar om 7 d, yttrande från kommittén för socialt skydd om förstärkning av den öppna samordningsmetoden.

Där går att läsa i andra stycket att man samordnat ska utföra politiken för motverkande av fattigdom, social utestängning och för – nu kommer

det viktiga – reformering och modernisering av de sociala trygghetssystemen samtidigt som skillnaderna mellan medlemsländerna respekteras.

Vi är lite oroliga över just den där skrivningen. Vi skulle vilja veta vad man menar med att EU ska reformera och modernisera de sociala trygghetssystemen. Vi tycker att det är viktigt att det är en nationell angelägenhet.

Självklart kan man samordna olika delar i själva utbetalningen och så vidare, men vi tycker att den här skrivningen är väldigt olycklig. Vi tycker därför att det är synd att det i den svenska ståndpunkten inte står mer att man påpekar att de här frågorna är en nationell angelägenhet. Därav vidhåller vi vår avvikande mening.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Den är noterad.

Anf. 136 MARINA PETTERSSON (s):

Min punkt gäller 7 e, godkännande av slutsatserna från kommittén för socialt skydd.

Då står det ju i underlagen här att kommittén anser vidare att det finns anledning att utveckla och uppdatera de formulär som kommissionen har tagit fram med vanliga frågor och svar om hur EG-rätten ska tillämpas på sociala tjänster av allmänt intresse.

Det står vidare att kommissionen särskilt borde titta närmare på frågor om tillämpningen av regler för offentlig upphandling och statsstöd liksom olika alternativ till offentlig upphandling som medlemsstaterna använder sig av.

När jag tolkar in det här känns det lite osäkert. Det finns så många lösa trådar i detta. Vi vill ha en tydligare uppfattning om vad som ska hända på området.

Anf. 137 EVA OLOFSSON (v):

Jag kan instämma i Marina Petterssons fråga. Sedan vill jag bara vara tydlig här och säga att vi fullföljer våra avvikande meningar i a. Vi ansluter oss till s och mp i b. Och så var det avvikande mening i c och avvikande mening i d. Då tror jag att alltihop är med.

Anf. 138 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Nej, det gör vi inte. Båda de frågorna, 7d och 7e, är Socialdepartementets frågor. Så jag ber att få lämna över ordet till våra experter från Socialdepartementet, om det är okej.

Anf. 139 Departementssekreterare KASPER PAULIG:

Jag ska svara på frågan som gäller punkt 7 d. Det finns ingen avsikt att harmonisera de sociala trygghetssystemen. Inom den öppna samordningsmetoden respekterar man subsidiaritetsprincipen. Det kommer socialförsäkringsminister Cristina Husmark Pehrsson, som kommer att delta vid Epscorådet, också att framföra, att vi är angelägna om att man även fortsättningsvis gör det i samarbetet inom ramen för den öppna samordningsmetoden.

2008/09:16
12 december

Anf. 140 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):
När det gäller 7 e har vi en annan medarbetare med oss.

Anf. 141 Departementssekreterare ANNA BROOKS:

Jag ska svara på frågan om sociala tjänster i allmänhetens intresse.

Den här rapporten bygger på enkäter till medlemsstaterna där den här arbetsgruppen har frågat om hur regelverket kring offentlig upphandling tillämpas för sociala tjänster, om medlemsstaterna upplever några problem eller svårigheter med det här.

Slutsatserna är att det finns vissa oklarheter och att man behöver vidareutveckla de här frågorna och svaren, de verktyg som kommissionen har tagit fram för att underlätta tillämpningen av regelverket.

Det är på några punkter som man tycker att man behöver jobba vidare med de *frequently asked questions* som finns.

Det handlar om *public-public co-operation*, som det kallas, hur regler om statsstöd och offentlig upphandling ska tillämpas när till exempel två offentliga myndigheter vill samarbeta om att erbjuda sociala tjänster i allmänhetens intresse.

Det gäller också ideella utförares roll och vissa offentliga upphandlingsprocesser och alternativ till den traditionella upphandlingen. Där är Sverige ett exempel. Man har utvecklat ett alternativ med den här lagen om valfrihetssystem, som kommer att träda i kraft från nästa år.

Troligtvis kommer den här arbetsgruppen att fortsätta jobba med att utveckla de här dokumenten. Det är så långt vi vet vad som kommer att hända.

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Vill arbetsmarknadsministern kommentera det här ytterligare?

Anf. 143 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Nej, tack!

Anf. 144 MONICA GREEN (s):

Jag tyckte först och främst att ordföranden var lite väl snabb med att försöka hindra oss från att få information, särskilt som ministern säger att han själv ska informera på punkt 17.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Vi är på punkt 7 nu, och vi ska förhålla oss till det rådet ska göra. Det var det jag ville inskräpa, eftersom EU-nämnden inte är kammaren, frågestunden eller en arena för inrikespolitik. Det är ganska viktigt. Annars bryter vi mot riksdagsordningen.

Gränsen är svår att dra, men det är därför jag påpekar detta.

Anf. 146 MONICA GREEN (s):

Det är märkligt, eftersom ordföranden också påpekade inledningsvis att vi kommer att få säga vad vi vill.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

I denna fråga naturligtvis. Det är därför vi har agendor.

Anf. 148 MONICA GREEN (s):

Ja, och då vill jag passa på att fråga om hur man drar lärdom av saker och ting som händer i Frankrike och Grekland och så vidare, om man gör det här på hemmaplan. Men då menar ordföranden att jag inte kan ställa sådana frågor.

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

Om det berör punkt 7 går det jättebra att ställa frågor.

Anf. 150 MONICA GREEN (s):

Jag ställer den här frågan då, så får väl ordföranden säga att jag inte får ställa frågan, så får vi se hur det går.

Jag lade märke till att arbetsmarknadsministern inte svarade på Lars Liljas hela fråga, utan bara om utstationeringsdirektivet, inte när det gällde det sociala protokollet. Där skulle jag vilja ha ett förtydligande.

Sedan vill jag då fråga arbetsmarknadsministern just när det gäller social trygghet, som vi har pratat om här, om man drar någon lärdom på hemmaplan när det händer saker i till exempel Frankrike, där ungdomar startar kravaller när ungdomsarbetslösheten ökar. Samma sak har nu skett i Grekland.

När vi får en 20-procentig ungdomsarbetslöshet här i Sverige nästa år undrar jag vad ministern kommer att dra för lärdom av det och om han kommer att komma med de åtgärder som Arbetsförmedlingen har krävt för 20–24-åringar.

Anf. 151 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Vi börjar från början med 7 a, finansiella krisen. Vi har haft frågan uppe i arbetsmarknadsutskottet med statssekreteraren. Men vi fick inga riktiga svar på de frågor jag hade om Europeiska socialfonden och Globaliseringsfonden, vad exakt det är man vill ändra.

Då står det i regeringens ståndpunkt nu att det inte får medföra ändrade budgetramar eller avkall på sund ekonomisk förvaltning.

Ja, det kan jag hålla med om. Men vad är det då man ska ändra i Globaliseringsfonden? Är det regelverket, så att det blir enklare för mindre länder att kunna få stödet? Då är följdfrågan – och det är lite inrikespolitik, fru ordförande – om Sverige avser att söka detta med anledning av fordonskrisen i Sverige. Men det är kanske en separat fråga.

Men jag misstänker att kommissionens anledning till att ta upp det här är att det ger mer pengar till Globaliseringsfonden, som Sverige tidigare har varit emot eller varit mycket tveksam till.

Vi har haft en avvikande mening inför EU-toppmötet när det gäller det här och i Ekofinrådet. Den fullföljer vi här.

När det gäller punkt 7 b, social agenda, har vi en avvikande mening som vi följer upp, som vi har levererat till arbetsmarknadsutskottet. Jag ska inte repetera den här.

När det gäller 7 c, uppdrag för *flexicurity*, följer vi också upp tidigare avvikande mening som vi har haft.

När det gäller 7 d, öppna samordningsmetoden, har vi också avvikande mening, framför allt därför att vi anser att den öppna samordningsmetoden nu används av fler och fler för att försöka förstärka att det ska bli en harmoniseringsregel när det egentligen bara ska vara utbyte av

information. Just det att man har med ordet förstärka tyder också på att det är det som är meningen. Annars hade den ju fungerat redan i dag.

När det gäller 7 e – socialt skydd, tror jag att den hette – har vi också frågetecken om det här med offentlig upphandling och statsstöd. Vi vet att det är ett problem, hur det tillämpas och vilka regler som egentligen gäller, så det är nog bra om man försöker förtydliga det.

Jag kan tyvärr inte hitta att vi har fått det utskickat, bara de här rådslutsatserna. Det är kanske jag som inte har ordning i mina papper. Men det är en viktig fråga.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

De ska vara utsända i utskick 1.

Anf. 153 ULF HOLM (mp):

Det har ju varit uppe i diskussionen när det gäller möjligheterna att upptäcka svartjobb och så vidare, att offentlig upphandling kan ställa till det.

Jag har nog ingen avvikande mening nu. Jag har mest frågor.

Anf. 154 LARS LILJA (s):

Fru ordförande! Jag har en ganska kort fråga. Jag nämnde detta med ett socialt protokoll som ett sätt att öka det sociala skyddet för Europas medborgare. Jag undrar om ministern tänker ta upp frågan och möjligtvis driva den under punkt 7 b.

Anf. 155 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru ordförande! Både Monica Green och Lars Lilja frågade om socialt protokoll. Det ligger kanske delvis utanför mitt konstitutionella vetande. Den invändning man kan ha är vilken rättsstatus ett sådant protokoll skulle ha. Fördraget är färdigförhandlat och ratificerat av alla länder utom Tjeckien och Irland, och vi vet varför. Jag har svårt att se att det skulle lösa något annat problem. Det är åtminstone den bild jag har.

Monica Green ställde en fråga om Frankrike, Grekland och kravallerna. Jag tror inte att det blir en fråga för samråd under mötet i nästa vecka. Jag avstår därför från att svara på den.

Svensk inrikespolitik har vi andra former för.

Ulf Holm frågade om Europeiska socialfonden och Globaliseringsfonden. När det gäller socialfonden har det funnits stark kritik från i princip alla medlemsstater mot att det har varit ett komplicerat regelverk. Det noterar vi tydligt när vi talar med samordningsmännen runt om i Sverige. Det finns avsevärda fonder som vi har möjlighet att söka ur för att kunna hantera inte minst olika typer av omställningsprogram. Det hade varit mycket välkommet i nuvarande läge.

Man kan konstatera att det är krångliga regler. Bara för att fylla i blanketterna för att ansöka om medel krävs det konsult hjälp, vilket möjligen är bra för den branschen. De krångliga reglerna leder dessutom till långa beslutsprocesser. Det kan ibland ta upp till ett halvår innan man får besked om man över huvud taget får medel.

Kommissionen har föreslagit att socialfondsförordningen förenklas i syfte att underlätta genomförandet av olika projekt finansierade av Euro-

peiska socialfonden. Det föreslås bland annat möjligheter att tillämpa schablonbelopp och klumpsummor vid bidrag till projekt. Revisionsrätten har rekommenderat en förenkling av regelverket, så det var inte en sekund för tidigt. Vi har flera gånger försökt påpeka att det måste till en ändring.

Vi är positiva till förenklingar. Samtidigt vill vi, som vanligt, att det ska ske under en sund ekonomisk förvaltning och kostnadseffektivitet. Det är dock självklarheter.

När det gäller Europeiska globaliseringsfonden kvarstår definitivt tveksamheten om fondens uppbyggnad och struktur. Vi har samma restriktiva hållning nu som vi har haft när vid tidigare tillfällen har diskuterat detta. Det ska komma förslag till reviderade regler för fonden den 16 december. Jag vet inte än så länge vad det innebär, men vi återkommer till EU-nämnden när vi har detta så att vi kan forma en gemensam ståndpunkt.

Nästa fråga är möjligtvis av inrikespolitisk politisk karaktär. Jag kan ändå svara på den. Jag utesluter inte att man kan utnyttja medel ur Globaliseringsfonden eftersom den ändå finns. Vi ska titta på det. Därför är det en god idé att ha en ordentlig diskussion med samordningsmännen för att se om vi kan komplettera med medel ur Globaliseringsfonden – i den mån vi uppfyller kriterierna. Ungefär sådan är min grundläggande ståndpunkt.

Anf. 156 MAGDALENA STREIJFFERT (s):

Fru ordförande! Det gäller punkt 7 d om yttrandet från kommittén för socialt skydd. Det står uttryckligen i dokumentet att en förstärkning av den öppna samordningsmetoden ska handla om att reformera och modernisera de sociala trygghetssystemen. Vi socialdemokrater är emot att det blir en harmonisering av det.

När man läser den svenska ståndpunkten ställer regeringen sig bakom det men säger också att regeringen anser att det är viktigt att det klart framgår av yttrandet att frågan om användandet av kvantitativa mål på nationell nivå är föremål för nationell kompetens. Jag skulle önska att det också handlade om de sociala trygghetssystemen. Men det står inte här och därav vår avvikande mening.

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

Anf. 158 MARINA PETTERSSON (s):

Jag vill anmäla under 7 e att vi tills vidare har en avvikande mening.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

Även det är noterat.

Anf. 160 EVA OLOFSSON (v):

Det gäller samma fråga, så nu blir det riktig bingo. Det har varit svårt att få grepp om det här med alla papper på engelska. För mig och Vänsterpartiet gäller detta också frågor om allmänhetens möjlighet till insyn, till exempel i skattefinansierad välfärdsverksamhet och hur de pengarna

används. Hos oss är frågan om att personalens yttrandefrihet är lika oavsett vem som utför de allmänna tjänsterna viktig. Dessa frågor är viktiga för kvaliteten på välfärdstjänsterna.

Har detta funnits med i diskussionerna när man har talat om att hitta andra former för ideella organisationers roll på dessa områden?

Jag vill precis som Marina Pettersson anmäla avvikande mening på denna punkt.

Anf. 161 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

Anf. 162 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Jag ber Kasper Paulig från Socialdepartementet svara.

Anf. 163 Departementssekreterare KASPER PAULIG:

När det gäller punkt 7 d håller regeringen med om att det inte ska vara fråga om någon harmonisering av de sociala trygghetssystemen. Där finns alltså ingen avvikande åsikt. Det är lite grann förutsättningarna för samarbetet inom ramen för den öppna samordningsmetoden. De förutsättningarna har inte ändrats i och med kommissionens förslag. Det är inte ambitionen med kommissionens förslag. Det ska även fortsättningsvis vara frågan om ett rent erfarenhetsutbyte. Medlemsstaterna avgör själva i vilken mån och hur man vill förändra trygghetssystemen. Vi ser ingen fara där, men vi noterar det och tar det med oss.

Anf. 164 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Jag håller helt med. Jag tror att vi delar en grundläggande bedömning. Det handlar inte om ökade påtvingade gemensamma regler utan ett ökat informationsutbyte. Det är en möjlighet att få de sociala trygghetssystemen i de olika medlemsstaterna att fungera bättre tillsammans. Så skulle jag beskriva det.

Anf. 165 MONICA GREEN (s):

Ministern ställde en motfråga till frågorna från Lars Lilja och mig om det sociala protokollet eftersom han inte tyckte att det skulle vara tillräckligt starkt. Vad ska ministern då göra? Är han nöjd? På vilket sätt ska ministern stå upp för löntagarnas rättigheter i Sverige och Europa om han inte tycker att ett socialt protokoll är tillräckligt bra och inte vågar säga något om utstationeringsdirektivet för att det då, enligt honom, kan bli värre? Vad ska ministern då göra? Ska han bara passivt åka ned och lyssna på de andra?

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Det får ministern svara på själv, men regeringens förslag till ståndpunkt är normalt sett utsänd till ledamöterna, även till Monica Green.

Anf. 167 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru ordförande! Jag vill rätta ministern vad gäller det sociala protokoll som vi nu diskuterar. Ministern undrar vad det får för rättslig status. På gårdagens EU-nämnd fick vi höra att man skriver ett protokoll som

sedan införlivas i fördraget nästa gång det öppnas, det vill säga nästa gång man får ett nytt medlemsland. Svårare är det inte.

Med tanke på att Stråthutredningen har kommit i dag vore det klädsamt om Sveriges arbetsmarknadsminister under punkt 7 b för fram åsikterna om att man ska säkerställa arbetstagares rättigheter likväl som den fria rörligheten. Det bör göras i ett protokoll eftersom det är det säkraste sättet.

Jag är djupt förvånad över att arbetsmarknadsministern inte ens är beredd att ta upp det till diskussion när man ska tala om sysselsättning och social politik.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Jag måste be att få korrigera Christina Axelsson i frågan om vad toppmötet håller på med. I dag har vi inte toppmötesamråd. Det hade vi både i går och i förrgår. Så sent som i går framgick det dock mycket tydligt att de förslag som ligger till toppmötet är ett uttalande för Irlands del och för löntagarnas rättigheters del som inte har protokollstatus. Det framgick mycket tydligt i går. Alldeles oavsett vad man tycker om det är det rent rättsligt ett uttalande som fogas till toppmöteslutsatser. Sådana fick ni på svenska på mejlen i morse. Det finns säkert möjlighet att läsa dem under mötets gång, om man vill.

Anf. 169 CHRISTINA AXELSSON (s):

Jag sade inte att det rörde sig om arbetstagarnas rättigheter. Jag vet att det var ett uttalande man skulle göra. Det som skulle läggas till som ett protokoll var att man skulle ha rätt att förbjuda aborter, det här med skatterna och en tredje punkt som jag för tillfället glömt. Det skulle föras in i ett protokoll som man sedan skulle införliva i fördraget nästa gång man öppnar det. Det sade ministern och det kommer att stå i de stenografiska uppteckningarna.

Jag ville bara berätta för arbetsmarknadsministern om han nu inte känner till hur det går till. Ordföranden och jag behöver inte tjafsa om vad som ska stå i protokoll eller inte. Min fråga var till arbetsmarknadsministern.

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

Du ska få svar på den. Men inte heller den frågan hade status av ett protokoll på toppmötet. Det är möjligt att det kommer sådana framöver, men toppmötet antar inga protokoll eftersom det kräver fördragsändring.

Anf. 171 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Jag skulle vilja uppmana arbetsmarknadsministern att ha ett samtal med EU-ministern med anledning av att EU-toppmötet förmodligen kommer att ge trojkan i uppdrag att ta fram ett juridiskt bindande undantag med anledning av Irlandsfrågan. Där skulle ministern kunna lyfta fram de synpunkter vi har på sociala och arbetsrättsliga frågor. Det kan vara en möjlighet, men det behöver inte vara det. Det vore dock dumt att försitta chansen.

Det jag egentligen räckte upp handen för var punkt 7 e som jag nu har hittat med kansliets hjälp. Det här är inga vanliga slutsatstexter. Det är en

2008/09:16
12 december

arbetsgrupp som har lagt fram förslag och berättat att dessa problem med statsstöd, offentlig upphandling och så vidare finns. Det är dock inga direkta slutsatser där man uppmanar kommissionen eller medlemsstaterna att agera i någon riktning. Därför förstår jag inte regeringens kommentar om att man ställer upp på slutsatserna. Jag hittar inga traditionella slutsatser utan bara en arbetsgrupps synpunkter som lämnas till ministerrådet.

Eftersom jag inte riktigt vet vad regeringen tycker i frågan har jag avvikande mening, för vi brukar inte tycka likadant.

Anf. 172 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru ordförande! Fördraget är inte föremål för samråd inför Epscorådet nästa vecka. När det gäller vad som följer på Stråthutredningen har vi diskuterat vid säkert ett trettiotal interpellationsdebatter. Vi har haft flera särskilda debatter om det i kammaren, och vi kommer säkert att ha ytterligare debatter på det temat när propositionen läggs fram. Låt oss lägga den dithän. Det finns all anledning att fortsätta diskutera dessa frågor.

När det gäller frågan som Ulf Holm väckte vet jag inte om vi har någon ytterligare kommentar.

Anf. 173 Departementssekreterare KASPER PAULIG:

Det är en processuell fråga. Det rådet ska göra är att godkänna operationella slutsatser som kommittén har antagit. Det är inte fråga om att rådet antar egna slutsatser, utan det är kommitténs slutsatser som godkänns.

Anf. 174 ORDFÖRANDEN:

Nu är vi förvirrade på ett högre plan.

Anf. 175 ULF HOLM (mp):

Då skulle jag bara vilja veta vilka de operationella slutsatserna är och var på dessa fyra sidor den finns. Problemet är att de inte är tydligt uttagna i underlaget.

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

För att festa till det lite brukar vi dessutom ha olika sidnumrering, så ni får förklara tydligt var det står någonstans.

Anf. 177 Departementssekreterare ANNA BROOKS:

Jag kan hålla med dig. Detta är kanske inte några direkta slutsatser, men det som konstateras i rapporten presenteras som slutsatser, nämligen att medlemsstaterna har ökad kännedom om konkurrenslagstiftningen och att det kvarstår en viss ovilja att systematiskt tillämpa konkurrenslagstiftningen på sociala tjänster i alla delar, och man konstaterar att det kvarstår oklarheter på de punkter jag nämnde tidigare och att man behöver vidareutveckla de dokument som kommissionen har tagit fram som vägledning för medlemsstaterna. Det är slutsatserna i rapporten. Regeringen ställer sig bakom att man fortsätter arbetet på det sättet.

Anf. 178 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar särskilt för detta sista. Vi kan inte göra mer här i nämnden än att ta ställning till det regeringen säger att man vill göra på rådet, på basis av det man vet, kan greppa och även på basis av tolkningar och det muntligen framförda.

Då finner jag sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i dessa ärenden, alltså hela punkt 7, men noterar avvikande meningar från s, v och mp enligt de motiveringar som de har framfört och på de punkter som de har förklarat att de avvikande meningarna avser.

Punkt 8 är för dagen information angående arbetstidsfrågan. Här vill jag inskräpa och påminna om vår historia. I EU-nämnden var denna fråga uppe till förhandlingssamråd den 4 juni inför en politisk överenskommelse. Då fanns det majoritet för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp. Detta har vi alltså redan på prant. Sedan dess pågår såvitt jag förstår förhandlingar mellan råd och parlament, om vilka ordförandeskapet nu ska informera. Vi får väl höra om vi ska tycka något nytt, men vi ska inte fatta något nytt beslut.

Anf. 179 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru ordförande! Ordförandeskapet kommer att informera om läget beträffande Europaparlamentets andra läsning av förslaget om ändringar i arbetstidsdirektivet. Omröstningen i parlamentets plenum sker samma dag som rådsmötet, så det blir oerhört intressant att se hur detta går.

Som ni säkert känner till röstade sysselsättningsutskottet i början av november. Jag menar att utfallet av den omröstningen är bekymmersamt. På nästan alla punkter har utskottet en väsentligt annorlunda uppfattning än rådet. Bland annat vill utskottet att jourtid ska räknas som arbetstid och att all arbetstid som en arbetstagare är i tjänst hos olika arbetsgivare ska räknas samman. Därtill vill man fasa ut möjligheten till *opt-out* från veckoarbetstidsbegränsningen.

Nu är det inte självklart att plenaromröstningen kommer att ge precis samma resultat, men det kan konstateras att rådet och Europaparlamentet står ganska långt från varandra i dagsläget. Vad detta sedan leder till är svårt att bedöma.

Regeringen vill se en lösning så fort som möjligt, så att vi kan återgå till den ordning som rådde tidigare, nämligen att parterna hanterar den här typen av frågor i sina kollektivavtal – ungefär så.

Anf. 180 LARS LILJA (s):

Vi kvarstår vid vår tidigare uppfattning. Om jag minns rätt hade vi en avvikande mening, och den gäller just *opt-out*-delen. Vi följer upp den under den här punkten.

Anf. 181 ORDFÖRANDEN:

S, v och mp hade avvikande mening. Men vi fattar inte beslut i dag. Vi kommer inte längre än så. Vi får information och noterar den. Sedan har vi säkert anledning att återkomma om något skulle ändras.

Då tackar vi för informationen. Vill Eva Olofsson och Ulf Holm säga något i sak?

Anf. 182 EVA OLOFSSON (v):
Nej, vi fullföljer det vi tyckte tidigare.

Anf. 183 ORDFÖRANDEN:

Då noterar vi informationen och att s, v och mp kvarstår vid de uppfattningar som de tidigare har framfört i nämnden. Då står det i protokollet, även om vi inte fattar beslut.

Då har vi punkt 9, Förslag till direktiv angående europeiskt företagsråd med mera. Den frågan har varit föremål för överläggningar i arbetsmarknadsutskottet hyfsat nyligen, alltså den 17 september i år. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s och mp. Det kan noteras att Vänsterpartiet inte var närvarande. Nu vet jag ju inte vad de skulle ha tyckt om de hade varit där, men det står i protokollet att de inte var där. Frågan var också uppe i nämnden den 26 september, då det fanns stöd för regeringens redovisade upplägg inför fortsatta förhandlingar. Mot detta fanns det avvikande meningar från s, v och mp.

Nu föreligger förslag till politisk överenskommelse. Ett sådant är utskick 2.

Anf. 184 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru ordförande! En av ordförandeskapets främsta prioriteringar för Epscoområdet under hösten var att anta ett nytt direktiv om europeiska företagsråd, och det ser ut som om det kommer att lyckas i nästa vecka. Frågan står som en politisk överenskommelse på dagordningen. Att det antagligen lyckas beror inte minst på att de europeiska parterna snabbt enade sig om en gemensam hållning i den här frågan.

Kort efter det att kommissionen i somras presenterade sitt direktivförslag enades parterna om vilka ändringar i kommissionens förslag man ville se. Ganska snart stod det också klart att medlemsländerna var överens om vad Europaparterna gemensamt hade kommit fram till och att det borde utgöra grunden för ett nytt direktiv. Det har också varit den svenska regeringens uppfattning under förhandlingarna.

Jag kan också konstatera att partsöverenskommelsen på viktiga punkter är bättre än kommissionens förslag. Det gäller bland annat frågan om hur kopplingen mellan information och samråd på gränsöverskridande och nationell nivå ska se ut.

Den nu aktuella texten innebär att vårt system för information och samråd nationellt, med regler i lag och i kollektivavtal, fortsatt kan gälla fullt ut vid sidan om reglerna om europeiska företagsråd.

Det finns också förutsättningar för en överenskommelse med Europaparlamentet i första läsning. Parlamentet röstar om förslaget dagen före rådsmötet. Visserligen innebär resultatet av behandlingen i parlamentets utskott en text som på viktiga punkter avvek från vad Europaparterna hade kommit överens om, men underhandskontakter mellan ordförandeskapet och företrädare för parlamentet har lett fram till att åsiktsskillnaderna minskat väsentligt. Det är därför troligt att rådet och Europaparlamentet blir överens redan nu i december.

Anf. 185 LARS LILJA (s):

Vi har haft en avvikande mening tidigare. Vi följer upp den.

Anf. 186 ORDFÖRANDEN:
Det är noterat.

2008/09:16
12 december

Anf. 187 EVA OLOFSSON (v):
Vi vill också anmäla avvikande mening här.

Anf. 188 ULF HOLM (mp):

Vi vill också följa upp den tidigare avvikande meningen, men jag tror att den nu är lite svagare än tidigare. Om jag förstår arbetsmarknadsministern rätt kom partsöverenskommelsen på europeisk nivå efter att vi hade samrått i arbetsmarknadsutskottet och i EU-nämnden. Det har kommit senare under hösten ...

Jaså inte? I så fall är vår avvikande mening lika stark som tidigare. Det har ju ändå en viss betydelse eftersom det handlar om gränsöverskridande frågor. Tyvärr blir det en lika stark avvikande mening som tidigare.

Anf. 189 ORDFÖRANDEN:

Den är noterad, inklusive alla nyanser.

Då finner jag ändå majoritet för regeringens ståndpunkt, trots avvikande meningar från s, v och mp.

Vi går vidare till punkt 10, Förslag till direktiv om genomförande av ett avtal om European Community Shipowners' Associations med mera. Det här är Åsa Torstenssons fråga, men den föredras här av arbetsmarknadsministern.

Frågan har varit uppe i EU-nämnden förut, när rådet skulle ta ställning till den konvention som ligger i botten. Därför är det länge sedan, det var nämligen den 8 december 2006, om jag är rätt informerad. Sedan dess har EU jobbat vidare på just direktivet. Den frågan är rent tekniskt ny för vår del, men underlag är utsänt.

Vill arbetsmarknadsministern säga något om detta?

Anf. 190 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Bara väldigt kort. ILO antog alltså den 23 februari 2006 sjöarbetskonventionen 2006. Den skapar ett sammanhängande instrument som behandlar sjömäns arbete. Arbetsmarknadens parter på Europeanivå har efter förhandlingar beslutat att underteckna en gemensam överenskommelse om sjöarbetskonventionen. Därefter har kommissionen föreslagit ett direktiv om deras överenskommelse. Förslaget till direktiv är alltså resultatet av parternas överenskommelse.

Sverige ser positivt på beslut om direktivet.

Anf. 191 LARS LILJA (s):

Jag tänkte bara glädja ordföranden och arbetsmarknadsministern med att vi inte har någon avvikande mening.

Anf. 192 ORDFÖRANDEN:

Se där! Men jag noterar att vi var överens sist också.

Då tackar vi för detta och konstaterar att vi har enhällig majoritet för regeringens ståndpunkt i detta ärende. Så trevligt!

Punkt 11 är en ny fråga och informationspunkt, så då kan man inte anmäla avvikande mening ens om man skulle vilja det. Frågan gäller hur som helst konsekvenserna av den fria rörligheten för arbetstagare efter EU:s utvidgningar. Det ska presenteras en rapport. Finns det något att säga om den redan nu?

Anf. 193 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru ordförande! Den här dagordningspunkten är information från kommissionen om den nyligen presenterade rapporten om konsekvenser av den fria rörligheten för arbetstagare efter EU:s utvidgningar och tillämpningen av övergångsregler för arbetstagare. Det kommer inte att bli någon behandling av innehållet i rapporten. Den ska fungera som underlag för rådets översyn av de första två åren av tillämpning av övergångsbestämmelserna till 2005 års anslutningsfördrag för Bulgarien och Rumänien och för en ny översyn i rådet av övergångsbestämmelserna i 2003 års anslutningsfördrag avseende EU. Vi får se.

Anf. 194 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen så länge.

Punkterna 12, 13 och 14 har vi tagit med Cristina Husmark Pehrsson. Punkterna 15 och 16 ska vi spara till Nyamko Sabuni. Sedan finns det fyra sidor övriga frågor, där det står Göran Hägglund på de flesta, men det står Littorin på frågorna n, o, p och r.vi, om jag är korrekt underrättad. Är det något som arbetsmarknadsministern eller någon ledamot vill säga om detta? Just Lavalfrågan får väl anses vara berörd för dagen.

Anf. 195 KARIN PILSÄTER (fp):

Jag är tillbaka på frågan l, nr 2, där det står Littorin.

Anf. 196 ORDFÖRANDEN:

Just det. Det står ansvarigt statsråd Littorin men föredragande statsråd i nämnden är Sabuni.

Vill arbetsmarknadsministern kommentera den får han göra det. Annars ska vi spara den till Sabuni.

Anf. 197 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Ni får gärna spara den.

Anf. 198 ORDFÖRANDEN:

Då sparar vi den.

Anf. 199 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru ordförande! Låt mig avslutningsvis önska alla en riktigt god jul och ett skönt gott nytt år – till det rödgröna gänget en rödgrön jul, till det andra gänget en vit jul. Tack så mycket!

Anf. 200 ORDFÖRANDEN:

Tack för i dag, och lycka till på rådet! Härmed avslutar vi alltså punkt 4.

Anf. 201 ORDFÖRANDEN:

Nu säger vi välkommen till statsrådet Sabuni och hennes medarbetare och ska behandla punkt 5 på vår agenda, alltså hennes frågor. De börjar med återrapporter från två tidigare rådsmöten, dels ministerrådsrådet den 2 oktober, dels det informella ministermötet den 14 november.

Välkommen, och varsågod att berätta om dem!

Underlag är utsänt. Vi börjar med den 2 oktober, om statsrådet vill säga något om det. Sedan tar vi den 14 november.

Anf. 202 Integrations- och jämsällldhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Vi tar den 14 november. 2 oktober, vad var det för möte?

Anf. 203 ORDFÖRANDEN:

Det var Epscomöte. Det är inte säkert att det var några Sabunifrågor då, i och för sig.

Anf. 204 Integrations- och jämsällldhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Jag ska bara säga något kort om antidiskrimineringsdirektivet, som vi kommer att få en lägesrapport om så småningom. Fortfarande är det vissa frågeställningar som kvarstår att få svar på. Den ena är formuleringarna om anpassningsåtgärder, som vi inte har fått preciserade såsom vi skulle önska, och den andra är bristen på analys av ekonomiska konsekvenser. Fortfarande är det ett fåtal länder som generellt är emot förslaget. Vi kommer att få en lägesrapport, och sedan får vi se om det har lossnat på någon punkt.

Anf. 205 ORDFÖRANDEN:

Vi tar diskussionen om diskrimineringsdirektivet när vi kommer till punkten om förberedelser inför rådet.

Vi går nu in på återrapporten från den 14 november.

Anf. 206 Integrations- och jämsällldhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Den 14 november hade vi ett informellt ministermöte i Lille. Förutom medlemsstaterna var Norge representerat på ministernivå. På plats hade vi kommissionären Vladimír Špidla och också Anna Záborská från parlamentet och kommittén för kvinnors rättigheter och jämsällldhet.

Framför allt var två frågor på dagordningen. Den ena handlade om medlemsstaternas arbete för att minska löneskillnader mellan kvinnor och män. Den andra handlade om hur man kan stödja företag som arbetar

med jämställdhet. Sverige valde att prata om den första punkten, hur vi arbetar för lika löner.

Vi inledde med att berätta om de analyser vi gör och varför vi har löneskillnader i vårt land. Vi pratade om den könssegregerade arbetsmarknaden. Vi berättade om de könsstereotypa val som vi gör redan i skolan. Vi berättade om det faktum att den offentliga sektorn inte är tillräckligt konkurrensutsatt för dem som jobbar inom den. Vi berättade om att det är väldigt få karriärmöjligheter inom kvinnodominerade yrken, till exempel undersköterskor och så vidare.

Det var utifrån det som vi berättade lite vad vi gör. Vi öppnar den offentliga sektorn. Vi har presenterat ett jämställdhetspaket när det gäller kompetensutveckling för lärare för att de ska se, upptäcka och jobba mot könsroller. Delegationen, som har tillsatts och som Anna Ekström leder, ska uppmärksamma, sprida information och komma med förslag om hur man kan jobba vidare med detta.

Vi berättade om satsningar på kvinnors företagande, som vi menar också kan vara ett sätt att motverka den skeva fördelningen av förmögenheter. Inte minst berättade vi om det som staten gör när det gäller kvinnors karriärmöjligheter inom staten, för löneskillnader inom staten handlar inte framför allt om att kvinnor och män på lika positioner har olika lön, utan om att det är få kvinnor i chefspositioner. Därför arbetar vi för att se till att stödja kvinnor och rekrytera kvinnor till chefspositioner.

Detta var lite vad vi uppehöll oss vid. Nästa gång pratade mer om hur man jobbar för att stödja företag som jobbar med jämställdhet.

Anf. 207 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen om båda dessa gångna ministerrådsmöten.

Vi går nu vidare till information och samråd inför rådsmötet den 16 och 17 december.

Punkt 15 är just lägesrapporten om diskrimineringsfrågan. Det är alltså information för rådets del och för vår del. Vi ska alltså inte fatta beslut i dag. Det gjorde vi däremot senast vi talade om detta. Frågan var uppe här i nämnden den 26 september, då det fanns ett enhälligt stöd för regeringens då redovisade förhandlingsupplägg i denna fråga. Det har också varit överläggningar i sakfrågan i arbetsmarknadsutskottet den 17 september, då det också fanns ett enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt. Vi ska nu försöka förhålla oss till det som har hänt sedan dess.

Anf. 208 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Det har inte hänt så mycket mer än att vi nu kommer att få lägesrapporten som jag berättade om. Då vill vi ha lite mer information om tillgänglighetsfrågorna, kanske ekonomiska konsekvensanalyser och framför allt om det är något land som har ändrat uppfattning. >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

För Tjeckiens del verkar inte intresset vara speciellt stort för att jobba med den här frågan under deras ordförandeskap, vilket betyder att vi nog får hantera frågan under vårt ordförandeskap.

Anf. 209 EVA OLOFSSON (v):

När det gäller tillgänglighetsfrågorna och diskrimineringsgrund vad gäller människor med funktionsnedsättning berättade ministern förra gången att man ville ha mer konsekvensanalyser och annat. Samtidigt känner jag att det är väldigt viktigt att inte den gruppen människor blir satt utanför diskrimineringsgrunden, att det inte händer något där. Jag vill därför fråga ministern om möjligheten att komma fram till något bra när det gäller diskrimineringsgrunden för människor med funktionsnedsättning.

Anf. 210 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Jag tycker att det är bra tillgänglighetsfrågorna lyfts fram. Sedan är det väl en fördel om de behandlas under det svenska ordförandeskapet. Med tanke på Tjeckiens svala intresse för frågeställningarna är det väl bara bra om de kommer upp till hösten i stället för att man ska sitta och bråka under våren.

Anf. 211 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Eftersom regeringen, som jag minns det nu, fortsätter att utreda den här frågan undrar jag hur det kommer att synkroniseras med arbetet i rådet. Hur ser det ut tidsmässigt?

Anf. 212 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Det är klart att vi kommer att vara pådrivande i tillgänglighetsfrågan. När det gäller den nya diskrimineringslagen som kommer att börja gälla har vi i propositionen aviserat att vi ska utreda ett konkret lagförslag och också konsekvensanalyser av de ekonomiska åtagandena. Utredningen är nu i gång. Hans Ytterberg sitter på departementet och jobbar med frågan.

Vi kommer att vara pådrivande. Direktivet kommer att vara ett mini-midirektiv, så oavsett var vi landar i vår lag är jag övertygad om att vi kommer att uppfylla det som kommer fram i direktivet.

Det är klart att det alltid är roligt, Ulf Holm, om man kan få ta hand om frågor som man också kan ro i land. Men det finns alltid en konflikt. När man är ordförande kan man inte alltid driva på på samma sätt som när man inte är ordförande. Det betyder att om Tjeckien hade tagit sig an denna fråga hade vi kunnat vara pådrivande vad gäller innehållet och så vidare. Men när vi väl själva blir ordförande handlar det mer om att få ihop kompromisser av olika slag. Då blir vi lite mer bakbundna i vårt agerande. Men självklart försöker vi redan nu arbeta fram allianser med dem som delar vår uppfattning. Oavsett vilket vore det skönt om det åtminstone avslutades till vårt ordförandeskap.

Frågeställningen från min sida är, Désirée Pethrus Engström, om vi kan göra någonting när det också gäller diskriminering på grund av ålder på alla samhällsområden. Vi ser över om det skulle vara möjligt att Hans Ytterberg skulle kunna komplettera sin utredning om tillgänglighet också med denna fråga. Då skulle vi i princip ligga ett steg före, för också denna fråga har vi aviserat i propositionen att vi ska se över. När direktivet väl kommer kanske vi ligger så pass långt före att vi den här gången kan införliva det i vår lagstiftning, till skillnad mot det förra direktivet

som vi var så väldigt försenade med. Vi ligger alltså ett steg före kommissionen här. Sedan får vi se hur vi synkroniserar det hela.

Anf. 213 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen i den här frågan och går vidare till punkt 16 om en översyn av genomförandet av handlingsplanen från Peking, som däremot är en beslutspunkt. Frågorna är välbekanta för ledamöterna, men rent tekniskt är det nya frågor för nämnden eftersom det ska antas slutsatser. Det är också därför som det är en beslutspunkt. Underlag är utsänt.

Anf. 214 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Fru ordförande! Ordförandeskapet ska presentera slutsatser av översynen av medlemsstaternas och EU-institutionernas arbete när det gäller att leva upp till Pekingplattformen.

Ordförandeskapet har valt två kritiska områden. Det ena handlar om kvinnor och väpnade konflikter. Det andra handlar om möjligheter att förena arbete och familjeliv.

När det gäller kvinnor i väpnade konflikter välkomnar ordförandeskapet att de flesta medlemsstater nu antagit handlingsplaner för att jobba med resolution 1325. Man välkomnar också att medlemsstaterna vidtar vidare åtgärder i dessa frågor.

De fyra indikatorer som man följer upp handlar om andel kvinnor och män i personalgrupper när det gäller FN:s operationer. Man tittar också på andel kvinnor och män i dessa personalgrupper som får utbildning i jämställdhetsfrågor. Man tittar på hur mycket pengar medlemsstaterna satsar och hur stor andel som går till exempelvis kvinnor som offer, hur mycket pengar som fördelas till ideella organisationer som jobbar för att stärka kvinnors situationer i konfliktländer. Inte minst tittar man på andel kvinnor och män från de här länderna som fått flyktingstatus. Som sagt är man från ordförandeskapets sida rätt så nöjd med att det görs en hel del men anser fortfarande att mycket mer kan göras.

När det gäller att förena arbete och familjeliv utarbetade ordförandeskapet indikatorer på detta område redan under sitt förra ordförandeskap år 2000. Denna rapport är en uppföljning av den första, utvecklingen från 2000 fram till 2007. Kommissionen konstaterar återigen att man välkomnar att medlemsstaterna jobbar för att kunna ge kvinnor och män möjlighet att förena arbete och familjeliv. Man konstaterar också att det fortfarande är kvinnor som bär och tar större ansvar för omsorg om barn och andra anhöriga. Man uppmanar medlemsstaterna att bli bättre på att samla in, analysera och sprida jämförbara data på området, helt enkelt statistik, och sedan självklart att fortsätta jobba med de här frågorna.

I sista sekunden har Tjeckien lämnat förslag på ytterligare skrivningar. En av de bärande sakerna i denna rapportering är att bygga ut barnomsorgen, förskolan. Det är en förutsättning för att ge kvinnor och män en chans att kombinera yrkesliv och familjeliv. Tjeckien har ifrågasatt det och vill få in en skrivning som lyder: att respektera värdet av att en förälder tar hand om barn i hemmet och att detta ska anses vara ett legitimt alternativ till förvärvsarbete.

Inget annat land godkänner Tjeckiens skrivningar, vilket har gjort att ordförandeskapet har gått tillbaka för att försöka hitta en kompromiss-skrivning. Det som nu ligger på bordet för att diskuteras är meningen: i enlighet med sin nationella politik och med respekt för familjernas behov av valfrihet och möjligheter påskynda uppnåendet av Barcelonamålen från 2002 i fråga om barnomsorg.

Vår ståndpunkt är att vi stöder de här förslagen. Men vi kommer inte att gå med på en försämring av skrivningarna om utbyggnaden av barnomsorgen, >>> **Hemlig enligt 2 kap. 1 § sekretesslagen** <<<

Anf. 215 ORDFÖRANDEN:

Där kan man väl bara inskräpa vikten av subsidiaritet, vilket också tydligt gjordes i regeringens ståndpunkt.

Anf. 216 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Jag tycker att det är jättebra att Frankrike tog upp frågan om 1325, för den behöver verkligen fräschas upp inom EU.

Det finns ganska mycket texter om konfliktsituationer, men jag hittar inga texter om hur man kan förhindra sexköp bland dem som deltar i fredsbevarande operationer. Jag har en fundering om det över huvud taget finns på agendan och om det kan finnas med på agendan.

Det framgår att DK, det är väl Danmark, och MT, det är väl Malta, inte ville delta i någon typ av *scrutiny reservations*. Jag vet inte riktigt vad det betyder och vad det var som de inte ville ställa upp på. Det skulle vara intressant att veta.

En annan fråga handlar om att man ska stödja NGO:er. Det är väldigt bra. Vi vet att många NGO:er kan hjälpa till i väpnade konflikter för att stötta kvinnor. Men det står inte så mycket om att man ska ge dem stöd för att kunna hjälpa kvinnor till sysselsättning och arbete för att förhindra att kvinnor utnyttjas i krig och konflikter, vilket ofta innebär att många kvinnor hamnar i prostitution i krigs- och konfliktområden. NGO:er ska alltså kunna jobba med stöd till egenförsörjning.

Jag har slutligen en fråga som gäller om man skulle kunna utvärdera Georgienkonflikten. Jag tänker då på det som står högst upp på s. 57, punkten E. Det är alltså annexdokumentet. Där står det att kvinnor förstas ska delta vid konfliktförebyggande, i fredsförhandlingar och så vidare. Det skulle vara intressant att veta hur det har gått i Georgien och om man kan utvärdera hur det har gått i Georgienkonflikten. Har kvinnor fått delta? Detta är i vårt närområde.

Anf. 217 ORDFÖRANDEN:

Jag måste fråga Désirée Pethrus Engström vad hon refererade till. När jag slår upp s. 57 hamnar jag i Alzheimerslutsatserna. Men det kanske är talande för min skärpa så här dags på dagen.

Anf. 218 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Jag refererar till bilagorna som var med i utskick 2. Högst upp på s. 57, punkten E, står det om kvinnor som fredsförhandlare.

Anf. 219 ORDFÖRANDEN:
Jag hoppas alla hittar detta.

Anf. 220 ÅSA LINDESTAM (s):

Vi stöder mycket av det som regeringen står för när det gäller resolution 1325. Det känns väldigt viktigt. Detsamma gäller barnomsorgen.

Men jag saknar en sak i detta. Tidigare har vi haft en *gender advisor* med vid våra missioner utomlands. Det är där någonstans som man får kontakt med kvinnor och ser till att de hela tiden får delta. Dessutom kan man ha kontakt med kvinnor från andra länder. Jag ville bara poängtera den delen.

Anf. 221 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Jag ska börja med det sista. Det finns en *gender advisor*. Det är en del av de indikatorer som man följer upp. När man tittar på andelen män och kvinnor som deltar i dessa operationer ser man också till att det finns *gender advisors* på den högsta nivån.

Jag ska svara generellt på Désirées fråga. Sedan kanske Birgitta Åseskog kan ge ytterligare svar.

Länderna väljer vilka indikatorer som de vill jobba med. Frankrike har valt dessa som har godkänts. Det finns väldigt mycket mer som man kan lägga till om man vill, vilket betyder att det är fritt om man vill fortsätta det arbetet under sitt ordförandeskap och också lägga till det som man vill undersöka på varje kritiskt område.

Det som jag vet att man jobbar väldigt mycket med är till exempel att information om rätten till hälsa när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa ska finnas tillgänglig.

Jag vet också att FN, kanske vid sidan av EU-länderna när det gäller de indikatorer som man följer, jobbar aktivt när det gäller just frågan om fredsbevarande trupper som utnyttjar den lokala befolkningen. Det är ett arbete som pågår och som innebär att man kraftfullt tar avstånd från detta. Soldater har fått lämna sina tjänster när de gjort sig skyldiga till övergrepp eller köpt kvinnor i en utsatt situation och utnyttjat dem.

Detta arbete pågår. Men det är ingenting som inkluderas i dessa indikatorer. Men bara därför att det inte ingår i de indikatorer som ordförandeskapet mäter betyder det inte att det inte pågår ett arbete.

Jag vet inte om det finns några planer på en utvärdering av Georgienkonflikten utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det kanske eventuellt är för tidigt att kunna göra en sådan. Men jag tycker att det låter som en utmärkt idé att man ska titta på hur uppbyggnadsarbetet kommer att gå och att man eventuellt kan kasta in önskemål om vad som behövs.

Men, som sagt, om vi har resolution 1325 som grund för detta arbete är det naturligt att man också där försöker bygga upp det på samma sätt som man har gjort vid andra konflikter.

Jag låter Birgitta Åseskog kommentera detta ytterligare.

Anf. 222 Ämnesrådet BIRGITTA ÅSESKOG:

När det gäller den första frågan står det uttryckligen i slutsatserna att detta bara är början. Området som gäller kvinnor och väpnade konflikter är väldigt vittomfattande. Det är viktigt att detta arbete fortsätter.

Jag kan också informera om att man under ordförandeskapet har arbetat brett i rådet. Även den rådsarbetsgrupp som arbetar med säkerhetsfrågor och fredsbevarande arbete inom EU har deltagit i detta arbete. De har också samma rapport som ordförandeskapet har tagit fram. Själva rapporten är ordförandeskapets rapport och ingenting som medlemsländerna beslutar om. Men den ligger till grund för att man verkligen ska kunna vidareutveckla uppföljningen på detta område.

När det gäller uppföljning av en specifik fråga, till exempel om Georgien, kommer de indikatorer som nu är framtagna att användas inom EU:s fredsbefrämjande arbete och arbete med säkerhetsfrågor.

Anf. 223 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Jag ser att detta med tvångsprostitution finns med. Sverige har en annan åsikt om prostitution, och det är viktigt att Sverige ändå för fram den åsikten. Jag uppfattar att vi har en politisk enighet om att det inte är acceptabelt så att säga med köp av sexuella tjänster när man har denna typ av uppdrag. Det vore bra om Sverige kunde driva den linjen.

Anf. 224 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Jag tror inte att Sverige är ensamt om det. Tvärtom är i princip alla FN:s medlemsstater överens om detta, och FN jobbar just utifrån det uppdraget att det är oacceptabelt.

Det kan säkert finnas anledning att utveckla sanktioner, straff eller vad det nu kan innebära för den som begår denna typ av övergrepp. Men vi har redan passerat stadiet att skicka den tydliga signalen till FN att detta är oacceptabelt. Så jobbar FN också med dessa soldater.

Anf. 225 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Vad jag hänvisade till var s. 53 i ert papper, punkten G, där det står just att man hänvisar till Statute of the International Criminal Court. Där står det att man är mot *rape, sexual slavery, enforced prostitution*. Men det står inte att man är mot prostitution någonstans i dessa dokument. Det var därför som jag tog upp det.

Anf. 226 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Nej, det kanske inte står i dokumenten. Men det är så FN jobbar, såsom Désirée Pethrus Engström efterfrågar.

Anf. 227 ÅSA LINDESTAM (s):

Jag stöder det som Désirée Pethrus Engström har sagt eftersom det finns många länder som har avvikande åsikter vad gäller prostitution. Det är därför viktigt att vi för fram det som vi står för.

Anf. 228 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt i dessa ärenden. Jag noterar att det var ett enhälligt beslut.

Under övriga frågor är det lite lurigt. Det finns två punkter som heter 1 i vår agenda. Den andra handlar om hälsa på arbetsplatsen för arbetsta-

gare som är gravida, nyligen har fött barn eller ammar. Det står att det är en fråga för Sabuni. Det gör det även när det gäller punkten m om lika-behandling av kvinnor och män som är egenföretagare och när det gäller punkten r.v om en konferens om jämställdhet mellan kvinnor och män i yrkeslivet. Detta är informationspunkter för vår del, och underlag är utsänt. Är det något som statsrådet vill säga om någon av dessa punkter?

Anf. 229 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Det som handlar om amning och mödrar är Littorins område. Vi fördelar ibland dessa direktiv, och detta har hamnat på Arbetsmarknadsdepartementet.

Anf. 230 ORDFÖRANDEN:

Han sade precis tvärtom. Tyvärr blir detta sista tillfället att ta upp frågan. Jag nobbade en frågeställare tidigare. Jag förstår den lite knepiga situationen för statsrådet. Men frågan har råkat hamna här. Sedan får ni prata om det inom regeringen.

Anf. 231 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Birgitta Åseskog känner till frågan. Hon kan därför berätta lite kortfattat om den. Jag kan berätta om det som i alla fall är färdigt hos oss. Det gäller direktivet om principen om likabehandling av kvinnor och män som är egenföretagare eller medhjälpande makar.

Ansatsen i direktivet handlar om att stödja kvinnor och uppmuntra kvinnor till att bli företagare. Då talar man om vilka förutsättningar som är viktiga. Det ena gäller företagarnas eller hjälpande makars möjligheter i fråga om socialförsäkringssystem och att det ska finnas på plats.

För vår del är det inget problem. Till exempel när det gäller föräldraledigheten är det inga problem för företagare att ta ut den på samma villkor som löntagare.

Det som vi ser som nytt med detta direktiv är bland annat skrivningar om rätten till ersättare under föräldraledighet. Det handlar väl i princip om vikarier. I Sverige är det så att om man behöver vikarie fixar man det själv. Men direktivet är skrivet lite grann som om det skulle vara staten som ska ansvara för och betala för att man eventuellt får en vikarie, en ersättare, för att företaget ska fortsätta att drivas medan man själv är föräldraledig. Det är en fråga som vi följer upp och vill få ett förtydligande om eftersom den skulle kunna påverka situationen i Sverige.

I övrigt finns det inget i detta direktiv som påverkar det system som vi har. Vi välkomnar ansatsen i direktivet. Men vi har ännu ingen färdig ståndpunkt om innehållet i dess helhet som det nu ser ut.

Anf. 232 ORDFÖRANDEN:

Det behöver man inte ha än eftersom vi inte ska fatta beslut.

Anf. 233 KARIN PILSÄTER (fp):

Det är möjligt att det finns ytterligare underlag som jag inte har lyckats hitta under punkt 17. Det gäller alltså den andra punkten l. Jag har

inte hittat något mer än denna text. Det är möjligt att det finns. Då ska jag leta efter det sedan.

Även om det är en informationspunkt vill jag ta upp detta med regeringen. Om man skulle utöka dagens skyldighet på två veckors obligatorisk ledighet till sex veckors obligatorisk ledighet tror jag att man för en betydligt större grupp faktiskt skulle skapa nya och allvarliga problem att förena arbetsliv med familjeliv, alltså om man inför ett obligatorium på sex veckor. Detta gäller särskilt i relation till punkten efter, alltså om man inför ett obligatorium för föräldraledighet även för företagare. Ett obligatorium på sex veckor efter förlossning innebär att man då inte är tillåten att utföra något arbete. Förutom att det skulle innebära grava praktiska problem för väldigt många människor att inte få lov att utföra någon form av betalt arbete i sex veckor är det också en provocerande paternalism. Dessutom skulle det innebära att kvinnor i fortsättningen inte skulle kunna föda barn om de var statsråd.

Även om detta är en informationspunkt föreslår jag att regeringen inte avvaktar tills det kommer fram en massa färdiga förslag.

När Sverige gick med i EU 1994 ansåg man att detta redan var tillgodosett genom vår otroligt generösa föräldraledighet. Men vi fick tvångsmässigt införa det ett antal år sedan. Så tro inte att EU kommer att låta kvinnor bestämma själva i det här landet.

Anf. 234 ORDFÖRANDEN:

Det där vill statsrådet säkert kommentera.

Anf. 235 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Nej, jag vill egentligen inte kommentera det mer än att säga att Karin Pilsäter har helt rätt. Jag glömde bara att nämna det. Vi har samma uppfattning. Det är också den uppfattning som regeringen har när det gäller obligatorisk mammaledighet. Vi tänker inte tillåta att det finns några sådana skrivningar.

Anf. 236 DÉSIREE PETHRUS ENGSTRÖM (kd):

Du får rätta mig om jag har fel, Lars Lilja, men det känns som att vi hade detta uppe med statssekreteraren i utskottet för inte så länge sedan. Jag uppfattade det som att det var ganska tydligt att obligatorium inte är något som vi är för. Vi vill inte tvinga någon att ta ut en viss del enligt den här modellen. Vi har vår egen modell.

Jag uppfattar det som att ministern kommer att driva en annan linje.

Anf. 237 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Utgångspunkten är att vi driver rätten att vara ledig, om man vill det, men inte ett obligatorium att vara ledig. Det är skillnad. Vi kommer nog att hitta skrivningar som går i linje med hur vi ser på de här frågorna. Det är jag övertygad om.

Vi har uppmärksammat problemet. Jag delar den uppfattning som ledamöterna i EU-nämnden har.

Anf. 238 ORDFÖRANDEN:

Det kanske är för tidigt att ställa frågan nu, men hur bedömer statsrådet det politiska läget? Är det stort tryck på ett obligatorium? Är vi ensamma?

Anf. 239 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Jag ska också låta Birgitta Åseskog, som träffar tjänstemännen, kommentera det.

Generellt tror jag att det handlar om att det finns länder som i dag inte ger kvinnor möjlighet att återhämta sig efter barnafödande. Det är det problemet man vill komma åt.

Förslaget har skrivits in på det här sättet utan att man riktigt har reflekterat över vad det innebär. Därför tror jag att det finns goda möjligheter att komma överens om att kvinnor ska ha rätt att vara föräldralediga men att det inte ska vara obligatoriskt. Framför allt måste männen kunna få vara hemma med barnen om inte kvinnan vill.

Man försöker hitta ett sätt att lösa problemet att vissa länder inte tillåter kvinnor att ta ledigt, snarare än att man vill tvinga kvinnor att vara hemma.

Anf. 240 KARIN PILSÄTER (fp):

Jag vill lyfta upp den här frågan ordentligt.

Kommissionen, även om det var en annan kommission, var ju beredd att stämma Sverige. De var beredda att stämma Sverige, trots våra extremt generösa föräldraledighetsregler, för att vi inte hade infört ett obligatorium.

Det nuvarande obligatoriet innebär inte att det är två veckor efter förlossningen. Det kan vara två veckor sex veckor före förlossningen. Det kan man ju lösa med semester i dag. Med den här skrivningen kommer det att bli betydligt skarpare. Det är inte så säkert att det är lätt att lösa.

Anf. 241 Ämnesrådet BIRGITTA ÅSESKOG:

Jag har inte så mycket att tillägga. Jag vill bara bekräfta vad statsrådet just har informerat om. Det finns en stor öppenhet i diskussionerna. Jag tror att vi har ett annat läge nu än det var tidigare när direktivet infördes.

Anf. 242 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Nyamko Sabuni hamnar nu rent tekniskt i den sitsen att hon är det sista statsrådet under behandlingen av agendan inför Epscorådet. Den sista kvarvarande punkten på den agendan är godkännande av A-punktslistan.

Ni minns att det fanns tre listor i morse: en med jordbruk, en med Epsco och en med diverse.

Kvar på bordet ligger alltså Epscolistan och diverselistan. Dessa ska vi rent tekniskt fatta beslut om. Det brukar som bekant inte bli debatt. Vill någon ställa en fråga? Nej.

Jag finner sammanfattningsvis en majoritet för regeringens ståndpunkter i dessa ärenden.

Vi är då färdiga med rådsbehandlingen. Vill statsrådet Sabuni säga något mer?

2008/09:16
12 december

Anf. 243 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):
Jag vill bara önska trevlig helg.

Anf. 244 ORDFÖRANDEN:
Tack detsamma och lycka till på rådet.
Därmed är vi klara med punkt 5 på den gula agendan.

Innehållsförteckning

1 § Jordbruk och fiske.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	2
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 4 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	2
Anf. 5 CHRISTINA AXELSSON (s)	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 7 JACOB JOHNSON (v)	2
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 9 TINA EHN (mp)	3
Anf. 10 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	3
Anf. 11 CHRISTINA AXELSSON (s)	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 13 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	3
Anf. 14 CHRISTINA AXELSSON (s)	3
Anf. 15 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	3
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 17 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	4
Anf. 18 TINA EHN (mp)	4
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 20 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	4
Anf. 21 CHRISTINA AXELSSON (s)	4
Anf. 22 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	5
Anf. 23 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	5
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 25 CHRISTINA AXELSSON (s)	5
Anf. 26 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	6
Anf. 27 ERIK A ERIKSSON (c).....	6
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 29 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 31 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 33 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 34 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	7
Anf. 35 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	7
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 37 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	8
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 39 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	8
Anf. 40 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	9
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	9
2 § Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (hälso- och sjukvård)	10
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 43 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	10
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 45 Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd)	11

Anf. 46	MARINA PETTERSSON (s).....	12
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 48	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	13
Anf. 49	EVA OLOFSSON (v)	14
Anf. 50	ULF HOLM (mp).....	15
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 52	JAN R ANDERSSON (m)	15
Anf. 53	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	15
Anf. 54	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 55	DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	16
Anf. 56	MARINA PETTERSSON (s).....	17
Anf. 57	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	17
Anf. 58	MARINA PETTERSSON (s).....	17
Anf. 59	EVA OLOFSSON (v)	17
Anf. 60	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	18
Anf. 61	EVA OLOFSSON (v)	18
Anf. 62	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	18
Anf. 63	Departementssekreterare THOMAS ALLVIN.....	18
Anf. 64	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 65	CHRISTINA AXELSSON (s).....	19
Anf. 66	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	19
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 68	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	19
Anf. 69	DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	20
Anf. 70	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	20
Anf. 71	MARINA PETTERSSON (s).....	20
Anf. 72	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	20
Anf. 73	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 74	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	21
Anf. 75	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 76	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	22
Anf. 77	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 78	MARINA PETTERSSON (s).....	22
Anf. 79	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 80	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	22
Anf. 81	ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 82	Socialminister GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	22
Anf. 83	ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 84	KARIN PILSÄTER (fp).....	23
Anf. 85	ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 86	KARIN PILSÄTER (fp).....	23
Anf. 87	MARINA PETTERSSON (s).....	23
Anf. 88	ORDFÖRANDEN.....	23

2008/09:16
12 december

3 § Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt

konsumentfrågor (socialförsäkring).....	24
Anf. 89 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 90 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	24
Anf. 91 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 92 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	24

Anf. 93 ORDFÖRANDEN	25
Anf. 94 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	25
Anf. 95 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	26
Anf. 96 ORDFÖRANDEN	27
Anf. 97 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	27
Anf. 98 ORDFÖRANDEN	27
Anf. 99 ULF HOLM (mp).....	27
Anf. 100 EVA OLOFSSON (v)	27
Anf. 101 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	27
Anf. 102 ORDFÖRANDEN	27
Anf. 103 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	27
Anf. 104 ULF HOLM (mp).....	28
Anf. 105 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	28
Anf. 106 EVA OLOFSSON (v)	28
Anf. 107 ORDFÖRANDEN	29
Anf. 108 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	29
Anf. 109 Kanslirådet LENA MALMBERG.....	29
Anf. 110 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	29
Anf. 111 ORDFÖRANDEN	29
Anf. 112 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	30
Anf. 113 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	30
Anf. 114 ORDFÖRANDEN	30
Anf. 115 ULF HOLM (mp).....	30
Anf. 116 EVA OLOFSSON (v)	31
Anf. 117 ORDFÖRANDEN	31
Anf. 118 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	31
Anf. 119 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	31
Anf. 120 ORDFÖRANDEN	31
4 § Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (sysselsättning).....	33
Anf. 121 ORDFÖRANDEN	33
Anf. 122 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	33
Anf. 123 ORDFÖRANDEN	33
Anf. 124 CHRISTINA AXELSSON (s)	33
Anf. 125 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	33
Anf. 126 ORDFÖRANDEN	34
Anf. 127 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	34
Anf. 128 ORDFÖRANDEN	34
Anf. 129 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	34
Anf. 130 ORDFÖRANDEN	36

Anf. 131 LARS LILJA (s).....	36
Anf. 132 ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 133 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	38
Anf. 134 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	38
Anf. 135 ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 136 MARINA PETTERSSON (s).....	39
Anf. 137 EVA OLOFSSON (v)	39
Anf. 138 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	39
Anf. 139 Departementssekreterare KASPER PAULIG.....	39
Anf. 140 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	40
Anf. 141 Departementssekreterare ANNA BROOKS.....	40
Anf. 142 ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 143 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	40
Anf. 144 MONICA GREEN (s)	40
Anf. 145 ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 146 MONICA GREEN (s)	40
Anf. 147 ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 148 MONICA GREEN (s)	41
Anf. 149 ORDFÖRANDEN.....	41
Anf. 150 MONICA GREEN (s)	41
Anf. 151 ULF HOLM (mp).....	41
Anf. 152 ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 153 ULF HOLM (mp).....	42
Anf. 154 LARS LILJA (s).....	42
Anf. 155 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	42
Anf. 156 MAGDALENA STREIJFFERT (s)	43
Anf. 157 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 158 MARINA PETTERSSON (s).....	43
Anf. 159 ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 160 EVA OLOFSSON (v)	43
Anf. 161 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 162 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	44
Anf. 163 Departementssekreterare KASPER PAULIG.....	44
Anf. 164 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	44
Anf. 165 MONICA GREEN (s)	44
Anf. 166 ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 167 CHRISTINA AXELSSON (s).....	44
Anf. 168 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 169 CHRISTINA AXELSSON (s).....	45
Anf. 170 ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 171 ULF HOLM (mp).....	45
Anf. 172 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	46
Anf. 173 Departementssekreterare KASPER PAULIG.....	46

2008/09:16
12 december

Anf. 174	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 175	ULF HOLM (mp).....	46
Anf. 176	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 177	Departementssekreterare ANNA BROOKS	46
Anf. 178	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 179	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	47
Anf. 180	LARS LILJA (s).....	47
Anf. 181	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 182	EVA OLOFSSON (v)	48
Anf. 183	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 184	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	48
Anf. 185	LARS LILJA (s).....	48
Anf. 186	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 187	EVA OLOFSSON (v)	49
Anf. 188	ULF HOLM (mp).....	49
Anf. 189	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 190	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	49
Anf. 191	LARS LILJA (s).....	49
Anf. 192	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 193	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	50
Anf. 194	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 195	KARIN PILSÄTER (fp)	50
Anf. 196	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 197	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	50
Anf. 198	ORDFÖRANDEN	50
Anf. 199	Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	50
Anf. 200	ORDFÖRANDEN	50
5 §	Sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor (jämslällhet).....	51
Anf. 201	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 202	Integrations- och jämslällhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	51
Anf. 203	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 204	Integrations- och jämslällhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	51
Anf. 205	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 206	Integrations- och jämslällhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	51
Anf. 207	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 208	Integrations- och jämslällhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	52
Anf. 209	EVA OLOFSSON (v)	53
Anf. 210	ULF HOLM (mp).....	53
Anf. 211	DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd).....	53

Anf. 212 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	53
Anf. 213 ORDFÖRANDEN	54
Anf. 214 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	54
Anf. 215 ORDFÖRANDEN	55
Anf. 216 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	55
Anf. 217 ORDFÖRANDEN	55
Anf. 218 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	55
Anf. 219 ORDFÖRANDEN	56
Anf. 220 ÅSA LINDESTAM (s)	56
Anf. 221 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	56
Anf. 222 Ämnesrådet BIRGITTA ÅSESKOG	56
Anf. 223 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	57
Anf. 224 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	57
Anf. 225 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	57
Anf. 226 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	57
Anf. 227 ÅSA LINDESTAM (s)	57
Anf. 228 ORDFÖRANDEN	57
Anf. 229 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	58
Anf. 230 ORDFÖRANDEN	58
Anf. 231 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	58
Anf. 232 ORDFÖRANDEN	58
Anf. 233 KARIN PILSÄTER (fp)	58
Anf. 234 ORDFÖRANDEN	59
Anf. 235 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	59
Anf. 236 DÉsirÉE PETHRUS ENGSTRÖM (kd)	59
Anf. 237 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	59
Anf. 238 ORDFÖRANDEN	60
Anf. 239 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	60
Anf. 240 KARIN PILSÄTER (fp)	60
Anf. 241 Ämnesrådet BIRGITTA ÅSESKOG	60
Anf. 242 ORDFÖRANDEN	60
Anf. 243 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	61
Anf. 244 ORDFÖRANDEN	61

2008/09:16
12 december
